

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı
1 Haziran 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ahmet İyimaya'nın, 65'inci Hükûmete ve Başbakan Yardımcılığı görevine atanan Adalet Komisyonu üyesi Veysi Kaynak'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Bilirkişilik Kanunu Tasarısı (1/687) (Alt Komisyon metni)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 2

1 Haziran 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.08

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Serap YAŞAR (İstanbul)

KÂTİP: Adnan BOYNUKARA (Adıyaman)

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli arkadaşlarını, cumhuriyet Hükümetimizin Adalet Bakanını, toplantıya katılan değerli bilim adamlarını, davetlileri selamlayarak gerçekleşen yeter sayı temelinde oturumu açıyorum, çalışmalarımızın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ahmet İyimaya'nın, 65'inci Hükûmete ve Başbakan Yardımcılığı görevine atanan Adalet Komisyonu üyesi Veysi Kaynak'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Giriş cümlede 65'inci Hükûmete başarılar diliyorum. Komisyonumuzdan Bakanlığa geçen değerli Veysi Kaynak arkadaşımıza da Komisyon adına özellikle muvaffakiyetler temenni ediyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Birlikçilik Kanunu Tasarısı (1/687) (Alt Komisyon metni)

BAŞKAN - Bugünkü gündemimiz Birlikçilik Kanunu Tasarısı. Geneli üzerinde müzakere yapılmadan alt komisyona tevdi edilmiş, alt komisyon raporunu tanzim etmiş ve rapor, değerli üyelerimize gönderilerek dijital ve yazılı olarak paylaşılmıştır.

Ben Alt Komisyon Başkanının yapılan çalışmaları ayırıcı karakterleri itibarıyla özetlemesi noktasında söz veriyorum.

Teşekkür ediyorum alt komisyon üyelerine, sağ olun.

Buyurun Sayın Tunç.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyon üyelerimizi, katılımcılarımızı ve Sayın Bakanımızı saygıyla selamlıyorum.

Alt komisyonumuz, birlikçilik kurumuyla ilgili olan bakanlık yetkililerini, yüksek yargı temsilcilerini, akademisyenlerini, oda ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerini dinledi Komisyonumuza davet ederek ve gündemdeki tasarıyı geniş bir katılımıla görüşüp raporunu ana komisyonumuza sundu. Tasarı hakkında Komisyonumuzda lehte ve aleyhte dile getirilen düşünceler vardı, bu düşünceleri Komisyonumuz raporuna yansıttı. Tasarının bazı maddelerinde de değişiklikler yaparak kabul ettik. 12 maddede değişiklik öngördük. Bu 12 maddede yaptığımız değişiklikleri arz etmeden önce, Komisyonumuzda ileri sürülen bazı hususlarla ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Birlikçilik kurumunun yargının en sorunlu alanlarından birini teşkil ettiği, uygulamada yaşanan sorunların yargılamanın sıhhatine doğrudan etki ettiği ittifakla kabul edildi.

Hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkıyla yakından ilgili olan ve Devlet Denetleme Kurulu başta olmak üzere birçok kurum ve kuruluşun raporlarına da yansıyan birlikçilikle ilgili yaşanan sorunların yargıya olan güveni sarstığı, bu alanda düzenleme yapılması zarureti alt komisyonumuza katılanlar tarafından da ifade edildi.

Tasarıyla birlikçilik alanında uygulamada yaşanan sorunlara çözüm getirmek maksadıyla birlikçilik temel ve alt uzmanlık alanlarının, birlikçinin sahip olması gereken niteliklerin, birlikçilik etik kurallarının, birlikçilik rapor tekniklerinin belirlenmesi ile birlikçi listelerinin oluşturulması ve denetimine kadar tüm süreci kapsayan etkin işleyen bir kurumsal yapının oluşturulması olumlu karşılanmaktadır.

Tasarıyla mevcut birlikçilik müessesesinin daha kontrollü ve denetimli olarak devam etmesine yönelik hükümlere yer verilmiş olması genel kabul görmekle birlikte, bazı hususlarda da tasarıya yönelik eleştiriler yapılmıştır.

Bunları da kısaca özetlemek gerekirse, birlikçilik danışma kurulunun işlevselliğinin artırılmasına yönelik görüşler ifade edilmiştir.

Bölge idare mahkemeleri nezdinde de bölge kurullarının oluşturulması yönünde görüşler ifade edilmiştir.

İdari yargının bölge kurullarında temsili vergi yargısının özelliği dikkate alındığında vergi hâkiminin kurulda bulunması yönünde görüşler ifade edilmiştir.

Yine, baro temsilcisinin bölge kurulunda temsil edilmesi yönünde görüşler ifade edilmiştir.

Bazı uzmanlık alanlarında hukukçu birlikçilere başvurulabilmesi gerektiği yönünde Komisyonumuzda uzun tartışmalar olmuştur. Bu konuda üst komisyonda da bu anlamda bir değerlendirme yapılması yönünde Komisyonumuzda bir görüş birliği ortaya çıkmıştır, alt komisyonda.

Birlikçilerin hazırladıkları raporların mevzuata uygunluğu bakımından bölge kurullarında şikâyet üzerine denetlenmesi ve bu kararlara karşı da idari yargıya dava açılması noktasında tasarıda hükümler vardır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 3

BAŞKAN – Nasıl, idari yargıya mı?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Evet.

Bunun uygulamada birtakım sorunlara yol açabileceği, yargının uzamasına neden olabileceği yönünde eleştiriler yapılmıştı, bu konuda da üst komisyonda geniş değerlendirmelerin yapılması noktasında arkadaşlarımız görüşlerini ifade etmişlerdir.

Alt komisyonun tartışılan bu alanlarla ilgili olarak üst komisyonda da yine bu sorunları giderecek birtakım düzenlemeler yapılması, yapılabileceği noktasında raporumuza da yansıttığımız görüşlerimiz vardır.

Şimdi, yapılan değişiklikleri -12 maddede değişiklik yapıldı demiştim- kısa kısa arz etmek istiyorum.

Tasarının 3'üncü maddesinin (8)'inci fıkrasında yaptığımız değişiklik aslında bir redaksiyondan ibaret olan bir değişikliktir. "Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemiyle entegre bilişim sistemleri veya yazılımlar vasıtasıyla ulaşılabilen bilgiler veya çözülebilen sorunlar için bilirkişiye başvurulamaz." şeklinde orada...

BAŞKAN – Bunları maddelerinde mi tartışalım acaba?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yaptığımız değişiklikler 12 madde, hızlı bir şekilde geçeceğim.

Tasarının 6'ncı maddesinde yaptığımız değişiklik... Burada Bilirkişilik Daire Başkanlığının görevleri sayılmaktadır. Bu görevler, bilirkişilik temel eğitiminden ve listeye kaydedilmekten muaf tutulacak kişilerin listesini oluşturmak, yayımlamak görevi ilave edilerek böylelikle bilimsel yeterliliğini ulusal veya uluslararası alanda ispat etmiş kişilerin listelerinin tek bir merkezde tutulması amacıyla maddede bu yönde bir değişiklik yapılmıştır.

Tasarının 10'uncu maddesinde de değişiklik yapılmıştır. Burada tasarıyla özel hukuk tüzel kişilerine bilirkişi olabilme imkânı getirilmektedir. Bilirkişi olarak hizmet verecek özel hukuk tüzel kişilerinin bünyesinde çalışacak olan gerçek kişi bilirkişilerin de yine bilirkişi olma şartlarını haiz olması gerekir. Bu yönde bir değişiklik önerilmiştir.

Tasarının 12'nci maddesi, liste dışından görevlendirmeye ilgili maddedir. Burada da yargı mercilerinin ihtiyaç duyduğu uzmanlık alanında bulunduğu bölge kurulunun veya diğer bölge kurullarının listelerinde bilirkişi bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılabilecektir. Liste dışından görevlendirileceklerin de 10'uncu maddedeki bilirkişiliğe kabul şartlarını taşıması gerekir. Bu durumda 10'uncu maddede bölge kurulu listesine kayıtlı olmak ve bilirkişilik temel eğitimini almış olmak şartlarının liste dışından görevlendirileceklerde aranmaması gerekir. Bu nedenle, orada da bir değişiklik yapılmıştır. Yani "redaksiyon" diyebiliriz buna da.

Tasarının 13'üncü maddesinde, tasarıyla bilirkişiliğe kabul edilenler üç yıl süreyle sicilde kayıtlı olabiliyorlar. Eğer bu süre dolduğunda yenileme talebinde bulunmamışsa bu durumda bölge kurulu kararıyla bilirkişilik sicilinden ve listesinden çıkarılabilecektir. Bu amaçla 13'üncü maddede de bir değişiklik yapılmıştır.

Yine tasarının 14'üncü maddesi itiraz ve dava hakkıyla ilgili. Burada da tasarının şu andaki ilk hâlinde bölge kurulu kararlarına karşı tebliğ veya ilan tarihinden on beş gün içinde bölge kuruluna itiraz, itirazın reddinden itibaren de otuz gün içinde idari yargıya dava açma süreleri belirlenmiştir. Bu süreleri alt komisyonumuzda idari yargılama usulündeki sürelerle paralellik arz etmesi amacıyla otuz gün içinde bölge kuruluna itiraz, yine yasal süre altmış gün içerisinde de idari yargıya dava açma şeklinde değiştirdik. Başlangıçta söylediğim gibi, zaten 14'üncü maddenin, bu hususun biraz daha belki üzerinde durulması gerekecek.

Tasarının 20'nci maddesi askerî mahkemelerle ilgili. Askerî mahkemelerde bilirkişi görevlendirmeleri de bu kanuna göre yapılacak ama yurt dışında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de askerî mahkeme olduğu için o mahkemeler bakımından liste koşulunun ve bilirkişiye kabulü aranan şartların aranmaması gerekir. Bu nedenle, ihtiyaçtan dolayı 20'nci maddede böyle bir değişiklik yapılmıştır.

Tasarının 23'üncü maddesi de Adli Tıp Kurumunun görevleriyle ilgili olan bir madde. Mahkemeler, hâkimlikler ve savcılıklar ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından gönderilen Adli Tıpla ilgili konularda teknik ve bilimsel görüş bildirmek Adli Tıbbın görevleri arasında sayılmaktadır. Burada kamu kurum ve kuruluşları tarafından her türlü konuda rapor talebinde bulunulabileceğinden ve Adli Tıbbın kapasitesini aşan talepler olacağından burada "Adli Tıp Kurumunun uygun gördüğü alanlarda" şeklinde bir cümle ekleyerek uygulamada bir sorun çıkmaması amaçlanmıştır.

Yine tasarının 22'nci maddesinde de yaptığımız değişiklikle Adli Tıp Kurumunda görev yapan İhtisas Kurulu tasarıyla 6'dan 8'e çıkarılıyor. 8'inci İhtisas Kuruluna da enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanının istihdam edilmesi konusunda Adli Tıbbın bir görüşü vardı, bunu maddeye ilave ettik.

Tasarının 30'uncu maddesinde de Adli Tıp Fizik İhtisas Dairesi ve Trafik İhtisas Dairesi raporları ve diğer bilirkişi raporlarıyla çelişki olması durumunda da itirazların ilgili ihtisas dairesinin 7 uzmanından oluşan genişletilmiş uzmanlar heyetince incelenmesi ve kesin karara bağlanması amacıyla bir değişiklik yapılmıştır.

43 ve 50'inci maddelerde yaptığımız değişiklikler de yine önceki değişikliklerin Ceza Muhakemesi Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na uyarlanmasından ibaret değişikliklerdir.

Geçici 1'inci maddenin de son fıkrasına gerek kalmamıştır çünkü bölge kurullarında HSYK tarafından bölge adliye mahkemesi üyesi seçilinceye kadar bölge adliye mahkemesi cumhuriyet başsavcısı görev yapacaktı. HSYK bölge adliye mahkemelerine başkan ve üye atadığı için bu fıkraya gerek kalmadığından bu fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Yapılan değişiklikler bunlar. Alt komisyonumuzun üyelerine ve uzmanlarımıza, katılımcılarımıza alt komisyonda göstermiş oldukları çalışmalarından, emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum ve raporumuzu ana Komisyonumuza saygıyla arz ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 4

Evet, Komisyonumuza iştirak eden çağrılı arkadaşların unvanlarıyla birlikte isimlerini Komisyonumla paylaşıyorum.

Buyurun.

(Katılımcıların isimleri okundu)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon öncesi geneli üzerinde müzakere yapmamıştık. Değerli Bakanımız geneli üzerinde düşüncelerini iletmışlerdi, Komisyonumuzla paylaşmışlardı. Geneli üzerinde müzakere yapacağız, ondan sonra maddelere ve madde müzakeresine geçeceğiz ama ondan evvel, Hocam, şöyle mi yapalım -Ramazan Arslan Hocamla, sağ olsun, bizzat telefonla temas kurdum, resmen çağırdım, bazı konularda görüşlerinden yararlanmak istedik- derseniz geneli üzerindeki müzakereyi belli safhada dinlersiniz, ondan sonra görüş bildirirsiniz veya şu anda görüşlerinizi ifade edersiniz, tercih sizin Hocam.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Siz nasıl uygun görürseniz.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Başta hocayı dinlesek iyi olur Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, ben fakülteye geldiğim zaman Ramazan Hoca Almanya'daydı, dönem birincisi kendisi, ben de 1'deyim. Ejder Bey'in adını konuşuyorlar. 1'inci sınıftayken Ahmet Kılıçoğlu birinci oldu, ben 2'nci sınıftayken Necip Hoca birinci oldu, ondan sonra ben birinci oldum. Birincilik zincirinin birinci halkasıdır hocam, çok saygı duyduğum bilim adamı, imtiyazlı şekilde çağırdım.

Hocam, Komisyon önce sizi dinlemek istiyor. Ondan sonra kalmakta veya gitmekte -çünkü mazeretiniz var- mezunsunuz Hocam.

Buyursunlar Hocam.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli üyeler; benim gibi uzman ve benzeri sıfatlarla hazır bulunanları, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bu konu, bugün Komisyonumuzda ele alınacak konu alt komisyon raporunda da, tasarının gerekçesinde de ifade edildiği gibi, yargının en sorunlu alanlarından birini oluşturuyor. Alt komisyon raporunun 2'nci sayfasında "Komisyonumuzda bilirkişilik müessesesinin günümüzde yargının en sorunlu alanlarından birini teşkil ettiği ve yargının önemli unsurlarından birini oluşturması hasebiyle bilirkişilik müessesesiyle ilgili uygulamada yaşanan sorunların yargılamanın sıhhatine doğrudan etki ettiği ittifakla ifade edilmiştir." cümlesi var. Evet, buna tamamen katılıyorum ama bu ifade otuz yıl önce de aynen böyleydi, yirmi yıl önce de böyleydi. Ben sadece kendi çalışmalarından örnek vermek için otuz ve yirmi yılı seçtim veya on beş yılı. Yaklaşık otuz yıl önce, Yargıtayımızın 120'nci kuruluş yıl dönümünde "Bilirkişilik Uygulaması ve Yaşanan Sorunlar" başlığı altında bir tebliğim olmuştu. Orada da benzeri cümleleri kurduğumu bir kez daha gördüm. 2000 yılında İzmir Barosunun düzenlediği benzeri bir toplantıda yine bilirkişilikle ilgili sorunlar ve çözüm önerileri sunmuştum, katılanlar huzurunda aynı cümleleri aşağı yukarı kurmuşuz. Bugün de, hiç tereddütsüz, alt komisyonumuzun bu ifadesini paylaşıyoruz. O hâlde, bu, değişmez yargının değişmez sorunlarından, çözümü bir türlü bulunamamış konularından biri. Bu nedenle, böyle bir tasarı hazırlanarak bu konuda bir adım ileri gidilebilir mi, bazı iyileştirmeler yapılabilir mi düşüncesiyle konunun buraya getirilmesini ben prensip olarak doğru buluyorum, gerekli buluyorum, hatta kaçınılmaz buluyorum ama önerilen şekliyle yapılacak düzenlemeler bu sorunu toptan, kökten çözer mi? Maalesef, o konuda umutlu değilim. Ama, iyi niyetle atılmış bir adım olarak değerlendiriyorum. Bununla birlikte, tabii ki bazı önerilere yönelik değerlendirmelerim de olacaktır. İzin verirsiniz kısa kısa bunları sizlere sunmak istiyorum. Özellikle de hukuki konularda bilirkişiye başvurulup başvurulamayacağı konusunda eskiden beri yaptığımız tartışmaları, değerlendirmeleri bilgilerinize sunmak istiyorum.

Sayın Başkanım, izninizle, ben de alt komisyon raporunu esas alarak görüşlerimi kısa kısa söyleyeceğim. Bir kere "Müzakerelerde tasarıya ilişkin genel olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir" başlığı altında Komisyon bazı hususları burada özetle tabii dile getirmiş. Büyük ölçüde katılıyorum. Evet, gerçekten bilirkişilikle ilgili düzenlemeler özünde mevcut Usul Kanunu'nda yer alan düzenlemelerden çok farklı değildir. Sadece idari yönü itibarıyla farklı ama bilirkişilik müessesesi ve buna ilişkin, doğrudan özüne ilişkin konularda önemli bir fark yok.

Yine raporda deniyor ki: "Hâkimin tarafların da görüşünü alarak bilirkişiye sunulacak inceleme konusunu ve sorulacak soruları açıkça belirlemesi, tarafların uzman görüşüne başvurma gibi usul hükümlerine işlerlik kazandırılmadıkça ve hâkimlerin uzmanlaşmalarına olanak tanımak suretiyle iş yükleri azaltılmadıkça getirilen düzenleme uygulamada bilirkişilik alanında yaşanan sorunlara çözüm olmayacaktır." Bu görüşe de -üzülerek paylaşıyorum- katılıyorum. Bu, tabii, bütünün bir parçası ama önemli bir parçası, başta da vurgulamaya çalıştığım gibi. Bu alandaki sorunların çözümü için bir daire başkanlığının kurulması, daire başkanlığının birtakım, tabir caizse, altyapı hizmetleri vermek üzere görevlendirilmesi -tabii, yargı bağımsızlığı konusunu hep gözeterek- bir doğru adımdır. Belki hâkimlerin bilirkişiye başvururken, bilirkişileri belirlerken uyacağı kuralların usul kuralları dışında bir kez daha yazılmış olmasında ve buna nasıl bir hizmet verileceğinin gösterilmiş olmasında bir sakınca görmüyorum.

Özel hukuk kişilerine bilirkişilik yapma imkânının verilmesi acaba doğru bir öneri midir, çözüm müdür, bu konu da hep tartışılan konulardan biridir. Doğrusu, iyi işlemesi kaydıyla yararlı olacağı, belki bir uzmanlaşma odağı olacağı bu tüzel kişilerin söylenebilir ama uygulamamız olmadığı için şu anda "Bu çok yararlı olur." veya "Bu birtakım kâr amaçlı faaliyetlere yol açar." demek her ikisi de biraz sakıncalıdır veya doğru değildir kanaatindeyim ama olumlu yönden bakılırsa bunun mümkün olacağı, bazı ülkelerde böyle bir düzenlemenin bulunduğunu söylemek mümkün ama uygulamamızı görmeden de "Bu sorunun çözümünde katkıda bulunacaktır." demenin de doğrusu ihtiyatsız bir ifade olacağını düşünüyorum.

Yine Komisyon raporunda şöyle bir ifade var: "Günümüzde gelişen teknolojiyle birlikte her alanda olduğu gibi hukuk alanında da hızlı bir değişim yaşanmakta, sağlık hukuku, spor hukuku, bilişim hukuku ve benzeri yeni dallar ortaya çıkmaktadır. Kabul

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 5

edilmelidir ki günümüz şartlarında konuları birbirinden çok farklı davalara bakmak zorunda olan ve ağır iş yükü altında bulunan hâkimlerin pratikte fazla karşılaşmayan konular ve yeni uzmanlık alanlarında yeterli bilgiye sahip olması mümkün olmayıp uzmanlaşmış hukukçu bilirkişilere başvurmaları bir zorunluluktur.” Şimdi, bu ifade aslında bugünkü uygulamaya yeşil ışık yakan bir ifadedir bir yönüyle çünkü hukuk dalları, hukuk alanları gittikçe genişlemekte, genişlediği ölçüde de bu imkânı verirse hukukçu bilirkişiye başvurulabilecek demektir. Böyle bir tanım yerine belki örnekler verilerek, böyle bir örnek değil de ama hâkimin kendi araştırmasıyla, danışma suretiyle, kaynak araştırma suretiyle, yüksek mahkeme kararlarına bakmak suretiyle erişemeyeceği alanlarda, çözemeyeceği alanlarda açıkça görevlendirme gerekçesinde de bunları vurgulayarak hukukçunun bu nedenlerle bilirkişi olarak görevlendirildiği belirtilmek kaydıyla bir açık kapı bırakılmasının kaçınılmaz olduğunu da düşünüyorum. Ama, buradaki hassas nokta, sizlerin de çok iyi bildiğiniz gibi, 1981 ve 2011 değişiklikleriyle iyice bu kapı kapatılmaya çalışılmasına rağmen, uygulamada hiçbir değişikliğin olmadığını yaşayanlar olarak bir zorunluluğu göz ardı etmeyen ama bunu genişletici bir uygulamaya izin veren şekle de sokmayan bir formülle hukukçu bilirkişiye başvurulabileceği kanaatimi sizlerin bilgilerine sunmak istiyorum. Ama, bu formül nedir? Sayın Başkan da geçtiğimiz günlerde konuştu, bu formülü bulmak çok zor hakikaten. Tabii ki hâkimlerin sorumluluğuna bırakılacak konu diğer hükümlerde olduğu gibi ama bunun tümüyle yasaklanmasından başarılı bir sonuç alamadığımızı hepimiz yaşayarak görüyoruz. Biraz önce söylediğim gibi, alt komisyon raporundaki ifadeyle tümüyle açık bırakılması hâlinde de yine bugünkü uygulamaya, hatta belki de daha genişleyerek devam edeceği endişesini taşıyorum. Bu iki hususu bağdaştıran, telif eden bir formülle hukukçuların da bilirkişi olarak seçilebileceğini düşünüyorum. Aksi takdirde, ne olur? Aksi takdirde, bir şekilde hukuk öğrenimi görmüş veya belli konularda hukuk okumuş meslek mensuplarına bu kapı açılır veya onlara başvuru çoğalır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Mimar hukukçu falan gibi.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – İşte, birçok, biliyorsunuz, mimar hukukçu, öğretmen hukukçu, asker hukukçu, mühendis hukukçu gibi hukukçular devamlı bilirkişi olarak seçileceklerdir, ondan endişe duyarım daha doğrusu ve bu da istediğimiz sonucu elde etmemize engel olacaktır. Bu nedenlerle ben rahat konuşabiliyorum şu açıdan, meslek hayatım boyunca sadece 5 veya 6 kez bilirkişilik yaptım onu da hâkim ısrarıyla, ricasıyla veya Yargıtayın bir bozma kararında işte “Bir icra iflas hukukçusu öğretim üyesi, bir şu, bir de şundan oluşan bilirkişi heyetine sorularak...” diye bozduğu için, hâkim de bunu bana gösterdiği için yaptım. Yani bilirkişilik yapmayan bir hukukçuyum, bir hocayım ama ihtiyaçları görüyoruz, uygulamayı görüyoruz. Onun için, bu konunun üzerinde duracağımı da özellikle başta da arz etmişim. Bu belki bu tasarının benim açımdan, benim üzerinde durduğum konular itibarıyla en önemli noktası, en önemli konusu. Böyle bir görüşümü, bu şekildeki görüşümü bilgilerinize sunmak, takdirlerinize sunmak istiyorum.

Bu vesileyle hemen tasarıda bu konuya yer veren, bu konuya temas eden hükümleri hatırlatmak istiyorum. 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrası, 3’üncü maddenin (3)’üncü fıkrası, 10’uncu maddenin (4)’üncü fıkrası, 49 ve 54 hukuk usulüyle ilgili, 2802 sayılı Kanun’un 65’inci maddesi bir anlamda, 65’inci maddesine 38’inci maddesiyle ek getirilmesi konularına yer verilmiş olması bu maddelere, tasarımı hazırlayan değerli Bakanlığın da bu konuya ne kadar önem verdiğini yani hukuki konularda bilirkişiye başvurulup başvurulamayacağı konusuna çok özel bir önem verdiğini göstermektedir.

Burada bir hususu takdirlerinize, dikkatlerinize sunmak istiyorum. 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nun 65’inci maddesine bir fıkra eklenmesi öneriliyor, deniyor ki: “Bilirkişi seçimi ve görevlendirilmesi kurallarına uymaması hâkimin kınama cezasını gerektirir.” Bu tabii, kanaatimce çok önemli bir hüküm. Hâkime bu cezayı vermek, bu hükümle vermek ne kadar mümkün olacak? Diyelim ki hâkim, bilirkişiyi görevlendirirken görev sınırlarını iyi çizemedi ve bu kurallara uymamış oldu, kınama cezası verebilecek miyiz? Bu konuya da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Benim bu konularda geçmişte, başta arz ettiğim çalışmalarında çözüm önerim, hâkimi cezalandırmaktan, bu yolla, bu şekilde disiplin suçu işlediğini kabul ederek buna ceza vermekten çok, Yargıtayın bilirkişilikle ilgili kurallara hâkimin uymamasını tespit ettiği anda bunu bir kere gerekçesinde eleştirmesi ve Yargıtayın bütün dairelerinin mümkünse bu konuda uyumlu hareket etmesi ve gerektiğinde bu bilirkişiliğe ilişkin kuralların hâkim tarafından ihlalinin ağırlığını da tabii gözeterek bozma kararı gerektiğinde verilebilmesi bu gerekçeyle bu işin çözümünde iyi bir adım olacaktır diye düşünmüştüm, yazmışım ama Yargıtayımızın bazı daireleri tarafından bu yönde uygulama yapıldığı açık açık gerekçelerde anlatıldığı neden bilirkişiye hatalı başvurulduğu, başvurulmaması gerekirken neden başvurulduğu konuları ama birçok dairede de verilen kararlarda bu konuya hiç temas edilmedi bilirkişilikle ilgili kurallara aykırı davranılmış olduğu hâlde.

Sayın Başkan, bu konuda biraz fazla vaktinizi aldım, kısa kısa diğer konulara da değinmek istiyorum.

Danışma kuruluyla ilgili bir iki hususu dile getirmek istiyorum. Bir kere, danışma kurulu çok büyük bir kurul olmuş, çok sayıda temsilci var. Bu tür kurullarda -ben de zaman zaman benzeri kurullarda çalıştığım için söylüyorum- sağlıklı karar almak biraz zor. Onun için, belki bu kurul biraz daraltılabilir. Tabii, yaşanan sorunlarla ilgili örneğin, çözüm önerileri getirecek bu kurul. Yaşanan sorunları o kurula katılanlara baktığımızda ne kadarı yaşıyor veya doğrudan ilgili, bu yönleriyle bir değerlendirilmesinde fayda olacağını düşünüyorum.

Liste dışından bilirkişi seçilmesi konusu mevcut Usul Kanunu’na uygun. Bu konuda tabii, hâkime doğal olarak yetki veriliyor, bilimsel yeterliliklerini ispat etmiş kişiler. Bunun ispat edip etmediğini, liste dışından seçilecek kişinin bu niteliğe sahip olup olmadığını elbette hâkim takdir edecek. Hâkimin bu konuda takdirinde bir hata varsa herhâlde –az önce örnek olarak verdiğim- kınama cezasını vermeyeceğiz, belki Yargıtayın veya istinaf mahkemesinin bundan sonra gerekçesinde bu hatanın vurgulanmış olmasını bekleyeceğiz diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 6

Yine raporda “Hukuka uygun olarak hüküm verme işi münhasıran hâkimin işi olmasına ve hukuk kurallarını resen araştırıp bulmak ve somut olaya uygulamak hâkimlik mesleğinin bir gereği olmasına rağmen, uygulamada sıklıkla hukuki konularda bilirkişiye başvurulduğu görülmektedir.” denildikten sonra tasarıda temel bir ilke olarak bu vurgulanmış ve hukuk öğrenimi görmüş kişilerin hukuk alanı dışında bir uzmanlığa sahip olduğu belgelendirildiği takdirde bilirkişi olarak sicile kaydedileceği düzenlenmiştir. Bu konudaki endişemi az önce söyledim, bunu bir kez daha burada tekrarlamış oldum.

Ondan sonra, alt komisyonun yaptığı değişiklikleri Sayın Komisyon Başkanı açıkladılar, ben de not almışım, onları da geçiyorum.

Bu konudaki endişelerle ilgili de bir iki hususu paylaşmak istiyorum muhalefet raporlarından hareketle. Bir kere yargısal alana özgü bir faaliyet olduğu, bilirkişiliğin bu açıdan yürütmenin değil, yargının işi olduğu veya onunla ilişkilendirilmesinin gerektiği görüşüne katılıyorum ama tasarıda yargıya, yargı faaliyetine doğrudan etkili olacak doğrusu bir hüküm görmedim, biraz hâkime hizmet tabanı verisi sunma çabası olduğunu düşünüyorum ama tabii, o verilecek eğitim, eğitim sonunda başarılı olup olunmayacağı konularında elbette hassas olunması, bu konuda yürütmeye bir şekilde yargıyı dolaylı da olsa etkileyebilecek bir faaliyet alanı bırakılmaması gerektiği ilkesine katılıyorum ben de ama burada çok açıkça öyle bir hüküm, doğrusu endişe duyacak bir hüküm görmedim.

Yine, Komisyon raporuna ekli raporda, bilirkişinin düzenlenmesine ihtiyaç vardır ve fakat bu ihtiyaç doğrudan bilirkişilik müessesesinden kaynaklı değildir görüşü var. Buna zaten prensip olarak hepimiz katılıyoruz sanıyorum ama bu bir sonuç olarak önümüzde, önümüzde olunca ve yargının tüm sorunlarını bir anda çözemeyeceğimiz bir gerçek olduğuna göre parça parça çözmeye çalışmanın da başka bir çaresi olmadığı, burada bilirkişiliğin de bu bütünün önemli bir parçası olduğundan hareket edersek böyle bir tasarının bu bütüne yönelik bir düzeltme, geliştirme, sorunları çözme çabasının parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğini söyleyebilirim.

Temel eğitim, biraz önce de bahsettim, bence de çok açık bir ifade değil. Burada ne eğitimi verilecek? Zaten bunlar uzman. Bu kanun hükümlerinin nasıl anlaşılacağı, nasıl uygulanacağı mı anlatılacak? Yoksa tabii, bilirkişiliğin özüne yönelik bir eğitim olamayacağına göre bunun belki bir vurgulanması veya gerekçede en azından altının çizilmesi faydalı olur diye düşünüyorum.

“Aynı konuda bir kez rapor alınması esastır.” diyor tasarı. Anlaşıyor ki bunun istisnalarını uygulamaya bırakıyor kanun koyucu, bırakmak istiyor. İstisnaları tabii, ancak deyip saymak çok zor, onun için herhâlde hâkim bunu birden fazla bilirkişiye başvurmuşsa kararında, bilirkişiyi ikinci, üçüncü kez görevlendirme kararını da izah edecektir, bu esastan neden ayrıldığını gösterecektir. Bu belki ifade edilebilir gerekçesinde.

Evet, tabii, bazı kurallar da var, gerçekten muğlak ama başka şekilde burada “Etik kurallar, ilkeler şunlardır.” diye saymak da beklenemeyeceğine göre böyle bir düzenleme kaçınılmaz fakat tabii, bunu genel kabul gören etik ilkeler, güven duygusunu genel olarak sarsıcı, herkesin benimseyeceği şekilde sarsıcı davranış ve tutumlar şeklinde anlamak gerektiğini söyleyebilirim.

Sayın Başkan, hemen bitiriyorum. Maddelerle ilgili de birkaç hususa değinmek istiyorum. Evet, az önce de sözünü ettiğim gibi 1’nci madde bilirkişilerin nitelikleri, eğitimi, seçimi ve denetimine ilişkin. Eğitimi özellikle ne konuda olacak, onu belirtmekte fayda var. 2’nci maddede (e) bendinde “Kanunlarda yer alan esaslar ve Bakanlık tarafından belirlenen ilkeler kapsamında...” Bakanlık tarafından hangi ilkeler belirlenecek?

BAŞKAN – Evet, bunu açmak lazım.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Bunu bir açmakta fayda var. Acaba Danışma Kurulunun önerileri doğrultusunda mı Bakanlık belirleyecek? Mesela böyle bir ek yapılabilir veya başka bir şekilde bir formül bulunabilir.

3’üncü maddenin (4)’üncü fıkrasında “Bilirkişi, kendisine tevdi olunan görevi bizzat yerine getirmekle yükümlü olup, görevin icrası kısmen veya tamamen başka bir kimseye devredemez.” Aslında bu hüküm Usul Kanunu’ mızda da var malumunuz. Bunu burada da tekrarlama ihtiyacı duyuyor kanun koyucu veya duymayı düşünüyor. Bence bu çok önemli bir madde, hüküm. Bu, bilirkişilik uygulamasının ne hâlde olduğunun bir ifade şeklidir. Bilirkişilik öyle bir hâlde gelmiş ki -bu hükümden onu anlıyoruz- biri hazırlayıp raporu diğeri çalışmaya katılmadan imzalıyoru ifade ediyor. Bu çok üzücü bir hüküm hakikaten burada yer alması, üstelik Usul Kanunu’nda olduğu hâlde tekrar buraya konulmak istenmesi, bu yöndeki uygulamanın artık ayyuka çıktığının bir yüksek sesle ifadesidir.

3’üncü maddenin (6)’ncı fıkrasında “Çözümü uzmanlığı veya teknik bilgiyi gerektiren sorun açıkça belirtilmeden ve inceleme yaptırılacak konunun kapsamıyla sınırları açıkça gösterilmeden...” Bu ifadeye uygun görülecek olursa belki “ve hukuki konuda neden bilirkişiye başvurulduğu açıkça gerekçelendirilmek şartıyla bilirkişiyi ve gerekçelendirilmeden bilirkişi görevlendirilemez” şeklinde belki oraya eğer Komisyonda böyle bir düşünce varsa bir ek yapmakta fayda var.

BAŞKAN – Anladım.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Danışma Kuruluna uzmanların davet edilebileceği belirtiliyor 4’üncü maddenin (6)’nci fıkrasında. Zaten az önce arz ettiğim gibi Danışma Kurulu çok geniş bir kuruldu, bir de oraya uzman çağırıp uzmanları dinleyip bir görüş oluşturmak zor. Belki bu uzmanları diğer daire başkanlığına ya da bölge kurullarına dâhil etmek veya onların yararlanmasını önermek daha doğru olur diye düşünüyorum.

Yine, 6’nci maddenin (2)’nci fıkrasının (h) bendinde “Temel ve alt uzmanlık alanlarına göre bilirkişilerin aylık olarak bakacağı iş sayısını belirlemek.” Bu da ne kadar doğru bir hüküm olur, bu hükümde tereddütlüyüm doğrusu. Bazen sayı belirlemekte fayda var

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 7

tabii, olabilir ama dosyanın hacmi, bilirkişiden istenen görevin kapsamı da önemlidir. Bazen bilirkişiye 3 iş verilir aylık olarak, bir başka bilirkişiye verilen 30 işten daha kapsamlı olabilir, onun için sayıyı belirlemek derken belki bu yönünü de düşünmekte fayda var.

Bilirkişilik daire başkanlığı görevlerinden biri de (o) bendinde gösterilmiş. "Bilirkişilikle ilgili uygulamaları izlemek, sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek." Bu icra makamı olduğuna göre öneriyi kime sunacak, öneriyi büyük kurul yapmayacak mıydı? Burada orada bir tereddüdüm var.

7'nci maddede "Bölge adliye mahkemesi üyeleri arasından HSYK tarafından seçilen üye kurulun başkanıdır." deniyor. Sonunda da "Bölge kurullarının denetimi, adalet müfettişlerince yapılır." deniyor, acaba bu müfettişler kurulun müfettişi mi, Bakanlığın müfettişi mi, bu konuda da dikkatimi çekti benim doğrusu.

Bilirkişiliğe kabul şartlarında 10'uncu maddenin (a) bendinde sondan ikinci satırda işte bilirkişiliğe kabul edilmeyecekler sayılırken "gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık yapma" bundan mahkûm olmak herhâlde de dâhil, öyle mi?

BAŞKAN – Tabii, tabii, evet.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Burada cümlede bir tereddüt edilecek şey var.

BAŞKAN – Yani hükümlü çünkü töhmet var, genel müdürüm ona dikkat edelim.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Bilirkişilik sicilinin listesinin tutulmasıyla ilgili 12'nci maddenin (1)'inci fıkrasının (f) bendinde "bilirkişilik temel eğitim tarihi", "hazırlanan rapor sayısı." Bu hazırlanan rapor bunlarda daha önce yeni sicile girenler için söz konusu değil, önceden yaptığı herhâlde raporlar. 14'üncü maddede "Bilirkişiler göreviyle ilgili tutum ve davranışlarının veya hazırladıkları raporun ilgili mevzuata uygunluğu bakımından bölge kurulları tarafından resen veya şikâyet üzerinden denetlenir." Raporların ilgili mevzuata uygunluğu burada herhâlde verilen görevi tarif eden, görevin nasıl yapılacağına ilişkin mevzuat mı yoksa bu kanundaki belli şekli konulara...

BAŞKAN – Bu tartışılmaya muhtaç bir konu.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Evet, şekli konulara uygunluk mu bunun belirlenmesinde fayda var. Bölge kurulu kararlarına karşı idari yargı yolu açılmış ama açılmadan önce bir itirazın yine aynı kurula yapılması öngörülmüş, tabii bu tercihtir, kabul edilebilir.

Sonra diğer kanunlarda yapılan değişiklikler var, tabii bizim Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan değişiklikler de doğal olarak olmuş, bunlarla ilgili fazla tereddüdüm yok.

38'inci maddeye gelince bu 65'inci maddeye yapılacak ek konusunu bir kez daha dikkatlerinize -benim endişem en azından yersiz değilse- alınmasını takdirlerinize sunuyorum.

Bazı dille ilgili şey var, çok önemli değil- 15'inci maddede hem "taşınmaz" deniyor hem "gayrimenkul" deniyor, onlar herhâlde redaksiyonla düzeltilecektir.

42'nci maddede "Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu belgelendirmedikçe, bilirkişi olarak görevlendirilemez." eğer böyle kalacaksa tabii. "Uzmanlığa sahip olduğu nasıl belgelenir?" demin verdiğimiz örneklerde olduğu gibi örneğin emekli asker veya bir mühendis acaba onun o diploması yeterli olacak mı, özel ayrıca bir uzmanlık mı aranacak?

Evet, 49'uncu maddede yine aynı konu, "Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu belgelendirmedikçe, bilirkişi olarak görevlendirilemez." Görevlendirilirse ne olur? Bugünkü Kanun'a rağmen olduğu gibi, sadece sanıyorum o Hâkimler Kanunu'na getirilen kınama cezası var, o da çok ihtiyatlı hâkimler için kullanılması gereken bir yetki, hüküm gibi düşünüyorum.

Sayın Başkan teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Hocam.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Fazla vaktinizi de almadan çok dikkatimi çeken hususları sizlere sunma imkânı verdiniz, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, ilim motifi vardı ama teftiş motifi daha fazlaydı Hocam sunumda ya.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Estağfurullah.

BAŞKAN – Taktisyonluk, tabii tatbikatınızda var.

Allah razı olsun, çok teşekkür ederim Hocam, çok sağ olun, aydınlatınız.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Estağfurullah.

BAŞKAN – Bakanlığımız dinledi, bütün arkadaşlarımız dinledi, yararlandılar.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Tabii, Komisyon da yorum bakımından sorulduğu için tek tek maddelere baktım.

BAŞKAN – Bakanım buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygın üyeleri; sadece bir hususla ilgili bilgilendirme yapmak için söz aldım. Değerli Hocamızın görüşlerinden istifade ettik, zaten o eleştirilerin büyük bir kısmı tasarının içinde karşılanıyor, maddeleri incelediğinde görecektir, bazılarını da önergelerle değişiklikler olacak.

Bu kota konusunda bir örnek vermek istiyorum, elimde rakamlar var. Bazı bilirkişilere bir yılda giden dosya sayısı yani en çok giden kişiye senede 3.797 dosya gitmiş, birincisine.

BAŞKAN – Bir kişiye...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 8

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İkinci kişi, -bunlar çok şanslı kişiler- 3.604 dosya gitmiş, üçüncü kişiye 2.903 dosya gitmiş, dördüncü bilirkişiye 2.213 dosya gitmiş. Yani Komisyon elini vidadına koysun, bunlar bu dosyada bilirkişilik mi yapmışlar, imza mı atmışlar? Çok açık yani bütün günlerini buraya hasretse dahi bu kişilerin isimleri burada var, vermeyeceği m yanlıs olur diye...

BAŞKAN – Tabii canım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bunlar bu dosyayı görmeden, hiç okumadan yanındakilere, başkalarına okutarak imzayı atıyorlar, gönderiyorlar. Onun için buradaki kota meselesi makul olan bir sayı, bir bilirkişi yani her şeyi dolu olsa senede kaç dosya bakabilir? Tabii, bir de dosyaların niteliğine göre, her konu için ayrı bir şey olacak yoksa basit konular, öbürleri değil, bunları yaparken bu yaşanan tecrübelerden istifadeyle bir şey konacak ama şu anda çok ciddi rakamlar var bizim elimizde yani bakayım buradaki ile yani 2014 yılında, 2015 yılında mesela 21 kişi var binden fazla dosya kendilerine bilirkişi olarak tevdi edilen.

BAŞKAN – İstanbul mu, Ankara mı Bakanım?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani yerlerini söylemeyeyim.

BAŞKAN – Anladım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bu var, onun için burada çok kötü bir kötüye kullanılış var, suistimal var, bunların önüne geçmek ve dosyaların gerçekten yeteri kadar zaman ayrılarak incelenmesini, bizzat bilirkişi tarafından incelenmesini, altında imzası olanın görüşünü yansıtmayı, teknik bilgisini yansıtmayı bakımından buna kaçınılmaz bir şekilde ihtiyaç var. Yani bunu yoksa çok küçük sayılar değil ama makul, doğru olan bir standart koyacağız, hangi konuda ne kadar olur, bunu tabii ki bir uzmanlık çalışması gerektiriyor, o yüzden kanun yetki alıyor, o çalışmalar sonucunda bunlar belirlenecektir ve zaten Türkiye kamuoyuna da ilan edilecektir, herkes tarafından bilinecek, aleni işler olacaktır.

Teşekkür ediyorum, diğer sorulara daha sonra cevap veririm.

BAŞKAN – Çok sağ olun, teşekkürler.

O verilerde Bakanım, iç analiz yapmak lazım, acaba, mesela bazen 15 bin, 16 bin seri dava oluyor, tip dava diyoruz ona, biz zaten Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda da düzenledik, öyle bir şey olmasın, genel müdürümüz ona baksın ama bir kişi gerçekten bin dosyaya iki bin dosyaya bakıyorsa artık bu suistimal falan değil daha fahiş bir aykırılık.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani hepsi mahkemeye gitmiyor ki bu dosyaların, hepsi bir mahkemeye...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tip dava da olsa zaten her davanın kendine ait özellikleri var.

BAŞKAN – Hayır, yok, yok, tip.

Bir defa bin dosya, iki bin dosya mantığa uygun değil. Tamam yani madde gelince konuşuruz, bu hastalığı kesinlikle çözmek lazım.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Biz şimdi, şu anda geneli üzerinde vereceğim.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkan, öncelikle Ramazan Hocama özellikle bir hoş geldiniz diyeyim. Hocam, 1981 girişi Ankara hukuk...

BAŞKAN – 1981 daha yeni Hocam.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Ben de Değerli Başkan ve hanımefendiyi sizi tam çıkaramadığımı ama görmek istediğimi söylemişim.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sağ olun.

Şimdi, işte Sayın Başkanım, sadece bununla sınırlı değil gündem. Şimdi, 3'üncü maddede...

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika Mehmetçiğim, tutanağa geçsin.

Yani şimdi, şöyle, arkadaşlar, geneli üzerindeki müzakereye geçeceğiz, ilk sözü sana vereyim o zaman.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Hayır, hayır, geneli üzerinde değil sadece Ramazan Hocamın işaret ettiği bir konu geçti, soru soracağım sadece.

BAŞKAN – Hocamı yormayalım, Hocam geldi bak, gelmesi gerçekten...

Buyurun.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Başkanım, ben görevi böyle anladım, tasarımı ve gerekçesini okuyun, diyeceğiniz varsa söyleyin...

BAŞKAN – Yok, o değil, bizi aydınlatın dedim Hocam. Yok, yok, "görev" değil Hocam.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Evet, Sevgili Hocam, bu 3'üncü maddede "Bilirkişi kendisine tevdi olunan görevi başkasına devredemez, kısmen veya tamamen." Bu tüzel kişilik bilirkişiliğinde nasıl çözülecek bu iş, mesela muhatap tüzel kişi, orada nasıl çözülecek o?

İki: Bu Bakanımın da işaret ettiği bu yığılmaların, tüzel kişilik anlamında yığılmasının önüne nasıl geçeceğiz, onlar konusunda bir aydınlanmak istiyorum.

BAŞKAN – Hoca uyardı, biz düşüneceğiz.

Evet, Hocam, buyurun.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Benim eğer söylemem gerekiyorsa düşüncemi söyleyeyim ama...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 9

BAŞKAN – Söyleyin, buyurun Hocam, tabii, tabii.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Sorun olarak dile getirdim. Tabii, tüzel kişi olması, eğer tüzel kişinin de bilirkişi olabileceği kabul edilir kanunlaşır o zaman tüzel kişi adına kimin raporu imzalayacağı veya orada görevlendirilenlerin hangilerinin tüzel kişilik tarafından, hangisinin doğrudan hâkim tarafından seçileceği elbette düzenlemeye tabi olması gereken bir husus. Yoksa bilirkişiliğe yollanırsa onları kim hazırladı da kimler imzaladı, Sayın Bakanım, herhâlde bu dikkate alınacaktır.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bilgi arz edelim.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Evet, ikinci konu neydi Mehmet Bey?

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Yığılma...

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – “Yığılma”, yığılmayı tabii ben bu tasarı buna izin veriyor değil, aksine bir disiplin getiriyor ama onun da bir şeyi olmalı ölçüsü olmalı düşüncesiyle dile getirdim ve sanıyorum aynı şeyi Sayın Bakanım da...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, şimdi, tüzel kişilerin bilirkişilik yapması şu anda hukukumuzda var, fiilen uygulanıyor.

BAŞKAN – Var, var, efendim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Elimde İstanbul’da bilirkişilik yapanların listesi var, şu anda İstanbul’da 17 tüzel kişi bilirkişilik yapıyor yani hukukumuzda yeni gelen bir şey değil, esasında bu alan disipline ediliyor bu tasarıyla beraber.

Kota konusu tüzel kişilere de aynen uygulanacaktır yani gerçek kişilere nasıl olacaksa onlarla ilgili de ayrı bir belirlemeyi yapacaktır. Tüzel kişilerin bilirkişi olduğu dosyalarda şu anda bizim Adli Tıp Kurumumuz diyelim bilirkişilik yapıyor. Adli Tıp Kurumuna gidiyor, Adli Tıp Kurumunun ismi oluyor, -Başkanı da burada- işte şeyi de oluyor ama altında kimin imzası oluyor? O bilirkişi raporunu düzenleyen uzmanların imzası oluyor. Tabii, tüzel kişiliğin sorumluluğu var, uzmanların da ayrı bir sorumluluğu olacak orada, burada da tüzel kişilik adına bilirkişilik raporunu orada tanzim edenler onlar da bilirkişilik listesine kayıtlı olacaklar, listede olacaklar ve onlar rapor hazırladığı için onlar sorumlu olacaklardır.

BAŞKAN – Bakanım, o madde gelince tartışacağız tabii, tüzel kişinin hukuki sorumluluğu, vesaire onu geneli üzerinde...

Evet, Hocam şu andan itibaren dinlemekte, kalmakta, makamınıza gitmekte serbestsiniz.

PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN – Ben şimdi, düzeni bozmayayım, biraz dinleyeyim izin verirsiniz.

BAŞKAN – Tamam, ben onu demenizi istedim Hocam, şimdiye kadar Hocamı şey yapmayalım dedim.

Evet, arkadaşlar, geneli üzerine geçiyoruz.

Ali Bey, ilk sözü istedi, buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, çok saygıdeğer kurum temsilcileri, uzmanları; yirmi beş yıldır Ankara’da avukatlık yapan ve bilirkişilerle çok dosyada bulunmuş, hakikaten yargının en zor, sıkıntılı bir konusunun bir kez daha düzenlemeye çalışıyoruz. Hem ceza usulünde hem hukuk usulünde düzenlenmiş olanı belki yeniden bir kez daha düzenlemeye gayret sarf ediyoruz.

Yargının bana göre en zor çözülebilecek sorunu bilirkişilik müessesesi. Zira bilirkişi olarak hem seçiminden başlayan hem de farklı disiplinlerden geçici olarak görevlendirilen bu kişilerin bir de Türkiye’de sanki bütün sorunlar Ankara’dan çözülüyormuş gibi Kars’taki hâkim de Ankara’ya bir “Sayıştaycı baksın.”, Hakkâri’deki de Ankara’ya baksın ve Ankara’daki bilhassa talimat dosyasıyla gelen bilirkişilerin birçok defasında mahkeme hâkiminin bile görmeksizin yazı işleri müdürü ve kalem görevlileri tarafından teslim edilip hazır kıta bilirkişilerin oluşturduğu raporların yargılamayı ne kadar geciktirdiği ve bazen de ciddi adaletsizliklere sebep verdiği bilinen bir gerçek.

Az önce Sayın Bakanımızın söylediği rakamların ben 2000’li yıllarda çok daha fazlasını biliyorum, bir şikâyet münasebetiyle araştırıldığında. Bir emekli Sayıştay başdenetçisinde zannediyorum 4 binin üzerinde dosya vardı, Ankara adliyesinin civarında ve Ankara’nın birçok semtinde bilirkişilik ofisleri hâline gelmiş, mahkeme kalemlerinden daha fazla dosyaların olduğu vakalar var. Mutlak suretle bu sorunu çözülebilir bir noktaya getirmek bizlerin görevi. Yargıyı daha rahatlatan, daha adil kararlar vermesine sebebiyet verecek bir düzenleme yapmamız lazım, bunun için de sayı kısmı son derece doğru.

Bilirkişilik özü itibarıyla insanların ihtisasından mahkemenin önündeki soruna bir çözüm, bir katkı sağlamak, çok geçici bir iş ama biliyoruz ki artık mesleği bilirkişilik olan, geçim kapısı olarak burayı bilirkişilikten meslek hâline getirmiş ciddi bir insanlar grubu var, bunun da önüne geçmemiz veyahut da bunu bir disipline etmemiz gerekiyor. Bunun için mutlaka sayısal bir sınır getirmek lazım, dosyaların miktarı, niteliği vesair, belki bu alt düzenlemelerle getirilecek ama kanunda düzenlemediğiniz takdirde yönetmelikle getirilemeyecek bir durum olduğuna göre kanuna koymamız lazım, bunu düşünüyorum.

Bir SPK davamız nedeniyle hiç unutmuyorum 2000/155 dosya numaram, 3 defa Yargıtay bozmadan geçti, 10 kadar ayrı ihtisas sahibi profesörler dâhil bilirkişilerden geçti ama hâlâ benim avukatlığım askıya alındı, ilgili avukatlar devam ediyor.

BAŞKAN – Kanun askıya alıyor, biz almadık.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Evet yani bu müesseseye çok fazla insan işin içine girmeli ki bilirkişi olarak ve bunlar önüne gelen dosyayı o dosyayla sınırlı, hızlı, adil, doğru kararlar vermeli ve sonuca etkili olmalı.

Bir diğer konu, bilirkişilikte ücret takdirinin dosyayla orantılı yapılmasına yargılamayı belki bazen pahalılaştırmakla birlikte tarafların önce fikrinin alınarak bunun sağlanmasının faydalı olduğu kanaatindeyim. Çok büyük miktarda dosyalarda çok çok basit rakamlar veriliyor ve artık bilirkişi de bu işi yapmak istemiyor. Nitelikli rapor almanız mümkün hâle gelmiyor. “Efendim, bu yargıyı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 10

pahalılaştırıyor, zorlaştırıyor.” Belki doğru bir bakımdan ama o insan o emeğini o büyük dosyaya vakfediyorsa bununla ilgili bir öneri getirmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Bir diğer konu da mesleğin uygulamasından gördüğüm, özü itibarıyla -çok istisna hâller hariç- bilirkişilerin belki yüzde 80’i mahkeme hâkimliği tarafından dosyanın çok iyi bir özetlenmesi şekliyle uygulanıyor yani dosya verilen bilirkişi davacı ne demiş, davalı ne demiş, gelen belgeler, deliller nedir, bu dosyayı tarafsız, objektif bir özetliyor. Bu da şu açıdan mühim: Hukukçu bilirkişiye hiç mi müracaat etmeyelim, edelim mi kısmı her hâkimin her konuyu bilmesi gerektiğini kabul etmek bence hâkime de haksızlık, taraflara da haksızlık. Biz HMK 293’e eğer uzman görüşü diye bir müesseseyi düzenlemişsek ve bu uzmanların çok büyük kısmı da hukuk doçenti ve profesörleriyse aynı kişilerin bilirkişi olarak görevlendirilmeyeceğini aynı kanun içinde tersten düzenlemek kendi içinde bir çelişkidir. Bunu telafi edecek ve bunu birbiriyle uzlaştıracak bir düzenleme yapmamız gerektiği kanaatindeyim, maddelerle ilgili kısımda da o zaman görüşlerimi sunarım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olsun Hocam.

Ali Bey, teşekkür ediyorum.

Evet, Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, müsaadenizle ilk önce usuli itirazlarım var, tespitler var aslında, onları söylemek istiyorum. Şimdi, burada konuştuğumuz, görüştüğümüz bir yasa tasarısını alt komisyona göndermekteki amacımız alt komisyonda etraflıca tartışılması ve orada dinlenen akademisyenler, sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte gelenen itirazlarla bütün olarak değerlendirilip tasarı üzerinde eksikliklerin tamamlanması olarak ifade edebiliriz asıl amacı. Evet, Yılmaz Bey, az önce ifade etti, 12 maddede değişiklik oldu ama bunlar esaslı değişiklikler değil, zaten alt komisyon toplantısında da ilk 6-7 maddeden sonra da sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin bazıları terk etti, bu da gerçeğimiz yani bunu da saklamayalım. Şimdi, bu hâliyle nasıl bir sonuç ortaya çıkıyor? Şöyle bir sonuç ortaya çıkıyor: Aslında şahsen ben, -hani bizim grubumuzun, Cumhuriyet Halk Partisi olarak kararı değil, bunu konuşmadık ama- bir alt komisyona bundan sonra gönderilmesine pek taraftar olmayacağım çünkü orada etraflıca tartışsak da herhangi bir şekilde tutanaklara da yansımıyor ve tekrardan...

BAŞKAN – Tutanak tutabilirsiniz, alt komisyon o karara varabilir.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Tutulabilir ama Sayın Başkan, şöyle bir durum var. Tekrardan burada aynı konuları tekrar etmek durumunda kalıyoruz, o zaman da amaçlanan fayda yakalanamadı diye düşünüyorum, bunu en başta söylemek istedim.

İkincisi: Şimdi, daha önce burada biliyorsunuz Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu birlikte görüştük orada biz bazı itirazlarda bulunmuştuk. Esas itibarıyla son dönemde buraya gelen yasaların önemli bir kısmı, aslında Meclise gelen önemli bir kısmı Avrupa Birliği İlerleme Raporu kapsamındaki yasalardı birçoğu ve orada beklenen, hedeflenen Avrupa Birliği’nin bizden istediği kriterler neyse o yönde yasalar çıkartmaktı. Mesela Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’yla ilgili biz özellikle bunun bir bağımsız denetim mekanizması, bağımsız otoritenin esaslı itibarıyla beklediğini söylemiştik ancak o öyle geçti yani ufak tefek değişiklikler oldu. Bakın, şimdi, Avrupa’dan, Avrupa Birliği yetkililerinden bu konuda eleştiriler gelmeye başladı. Şimdi, bilirkişiliğe de böyle bakmak lazım. Bilirkişilik yasa tasarısı son dönem aslında konuştuğumuz yasalarla ilgili, tasarılarla ilgili benzer şeyleri ifade ediyoruz. Bunlar kanuni boşluklar, sorunlar karşısında yapılması gereken işler yani kimse böyle bir kanun çıkartmayalım demez, bu doğru olmaz ama yapmışken de iyisini yapmak lazım.

Şimdi, en başta şunu ifade edeyim. Bilirkişiliğin bir meslek olarak görülmemesi gerektiği konusunda hemen hemen tüm hukuk otoriteleri mutabık, dolayısıyla bu konuda da bir itiraz yok ama şimdi kanunu bir bütün olarak ele alıp baktığımız zaman tek tek maddeler üzerinden gitmeyeceğim ama bütün olarak ele aldığımızda bu kanunla birlikte bilirkişiliğin bir meslek olarak kabul edildiği ya da öyle anlaşılacağı, öyle görüleceği bir sonuç. Yani eğitim vereceğiz bilirkişilere, ondan sonra listelere girecekler, disiplin işlemleri var, vesairesi var, işte şirket kuruyorlar yani bilirkişi kartvizit basar, ne iş yapıyorsun, bilirkişi diye gezer bundan sonra.

Biz muhalefet şerhimizde detaylı belirttik, çok özetleyerek gideceğim, çok zamanınızı almak istemiyorum. Burada işte bir bilirkişilik üst kurulu kuruluyor, bir daire başkanlığı var, bir de illerde mevcut duruma benzer ama biraz daha genişletilmiş bir şekilde kurullar kuruluyor. Tabii, burada aslında üst kurulun yapısına baktığımız zaman, bilirkişilik üst kurulu, çok geniş kapsamlı, demokratik olarak görülebilecek, belki de o bağımsızlığın sağlandığı hissini verebilecek bir yapı, sayısı da oldukça fazla ancak atıl bir yapı yani senede iki defa toplanacak, işte 190 TL ücret alacaklar, tavsiye kararı alacaklar, tavsiye kararını dinleseler ne olur, dinlemeseler ne olur yani bir yaptırımı yok. Ki “Tavsiye ediyorum.” diyecek, altı ayda bir, ki bu kadar dinamik bir konuyla ilgili ne kadar uzun süreli bir toplantı yapabilir, hangi konularda tavsiye kararı alır, bir hükmü yok onun. Burada daire başkanlığı etkin, daire başkanlığını da bu kadar etkin kıldığımız zaman da bağımsızlık konusu tartışma konusu olacaktır yani sonuçta bu daire başkanlığı Adalet Bakanlığı bünyesindeki daire başkanlığı, her şeyi ideal, her şeyi objektif yapsa dahi bağımsızlığı tartışılacaktır. Onun için bundan en azından daire başkanlığının yetkilerinin görev ve yetkilerinin önemli bir kesiminin bilirkişilik üst kuruluna verilmesinde pratik fayda görüyorum.

Bir diğer konu, işte, Avrupa’daki örneklerle de mümkün olduğunca baktım, hatta birkaç konuyu da Adalet Bakanlığından istedim; sağ olsunlar, ilgili genel müdürlük hazırlayıp gönderdi. Yargıçların daha çok ön planda olduğu yani yargıçların, genel kurulun falan esasta olduğu yapılar var, bizimki çok öyle görünmüyor.

Şimdi, bir diğer konu hukuki konulardaki bilirkişilik meselesi. Bu, aslında bir sonuç yani bir hâkimin hukuki konuda bilirkişiye gitmesi bir sıkıntının işareti. Yani biz bunun nedenini görmezden gelip sonuca odaklanırsak gene hata yaparız. Bunun nedeni ne?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 11

Aslında temelden itibaren iyi bir eğitim olsa, iyi yetiştirilmiş olsa, yeterli dosya sayısı ile ilgileniyor olsa böyle bir şey yapmaz. Şimdi, bunu kısıtladığımız zaman ne olacak? Bir, Yargıtayda çok fazla sayıda dosya bozulur. İkinci, hukuki konulardaki çok basit konularda da bazen bilirkişiye gidiyorlar, işte, basit hesaplamalarda falan ama onu avukatlara veriyorlar, avukatların bir gözden geçirip uyarı ya da bir düzeltme şansı oluyor yani "Bu böyle gelmiş ama şöyle." diye. Şimdi, hukuki konuda bilirkişiye gitmediğinden direkt kararını açıklayacak, ilk etapta da bir düzeltme şansı olmayacak.

Bir diğer konu, yeniden rapora gitmeyecek olması. Şimdi, bu konuyu bilirkişinin şikâyetiyle birlikte değerlendirmek istiyorum. Bir olay düşünelim, bilirkişi bir rapor vermiş olsun. Bilirkişi raporunu hâkim hükme esas alsın ama öte yandan da şikâyet konusu olsun ki şikâyet konusu devam edebiliyor. Hâkim bir daha bilirkişi raporu alamıyor, ona göre bir rapor verdi. Veleve ki Yargıtayda da onandığını, kesinleştiğini düşünün. Peki, bu şikâyet sonucunda o rapora göre şikâyet edilen bilirkişi ceza alırsa yani gülünç bir durum ortaya çıkmaz mı? Böyle enteresan bir pozisyon da yaşanabilir.

Adli tıbbın görev alanlarına giren konularla ilgili... Adli tıp, tabii, teknik bir konu, ben alt komisyonda da onun detayına çok girmedim çünkü çok anladığımız bir şey de değil aslında ama orada benim görebildiğim şöyle bir şey var, ilk bakışta onu fark etmişim, maddede yine değişiklik önergem var ama burada tek cümle ifade edeyim, öyle tamamlayayım konuşmamı: 28'inci maddede hizmet alımıyla ilgili bir düzenleme var. Orada alt komisyonda bunu konuştuğumuzda Adli Tıp Kurumu Başkanıydı zannediyorum, bunu açıklarken "Ya, biz dışarıdan rapor almayacağız, basit hizmetler alacağız. Yani bir sözleşme yapacağız protokol çerçevesinde, basit işler olacak." demişti ama eğer öyleyse onun öyle ifade edilmesi lazım. Aslında bence onun ifade edilmesine gerek yok, kanunda yer almasına gerek yok, zaten yapabilir bunu Adli Tıp. Öteki türlü şöyle bir izlenim de bırakıyor: Sanki Adli Tıp kendi görev alanına giren işlerle ilgili dışarıdan hizmet alacakmış gibi bir intiba da uyandırdı. Yani net bir ifadeyle, net olarak böyle anlaşıldı da demiyorum. Benim geneline yönelik tespitlerim bunlardan ibaret.

Hepinizi saygıyla tekrar selamlarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, saygıdeğer milletvekilleri, değerli bürokratlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Alt komisyonda ayrıntılı olarak değindiğimiz hususlara bu defa özet olarak değinmek istiyorum.

Görüşmekte olduğumuz Bilirkişilik Kanunu Tasarısı'nda bilirkişilikle ilgili genel düzenlemeler yer almakta, bilirkişiliğin temel ilkeleri, bilirkişilerin nitelikleri, seçimi ve denetimi ile teşkilatlanma ve Adli Tıp Kurumuna ilişkin bazı düzenlemelere yer verilmekte, diğer kanunlardaki bilirkişilikle ilgili hükümlerin bu kanuna uygunluğu sağlanmaya çalışılmaktadır. Kanunla kendilerine bilirkişilik yetkisi verilmiş olan kurumlar ise kapsam dışında bırakılmaktadır.

Türkiye'de hâlen bilirkişilik sisteminin sağlıklı işlemediği bir gerçektir. Bu nedenle öncelikle ifade etmeliyim ki bilirkişilerin seçimi ve denetimi başta olmak üzere işleyişe ilişkin hususların düzenlenerek adaletin tesisine katkı sağlayacak bir yapıya dönüştürülmesini gerekli görüyoruz. Nitekim Milliyetçi Hareket Partisi olarak seçim beyannamelerimizde özetle "Adli, idari ve askerî yargıdaki ceza, hukuk ve idari yargılama usulünde bilirkişilik müessesesi ile bilirkişilerin seçimi ve denetimi yeniden düzenlenerek adaleti gerçekleşmesine katkı sağlayacak bir yapıya kavuşturulacaktır." demek suretiyle hem bu alandaki eksikliklere dikkat çekilmiş, hem de çözüm yoluna işaret edilmiştir. Ancak kanun tasarısı bu anlamda sorunları tartışmasız bir şekilde ortadan kaldıracak durumda görülmemektedir. Bazı düzenlemeleri itibarıyla mevcut durumdaki problemlerin nasıl giderileceğine ilişkin soru işaretleri barındırmakta, yer yer mevcut hâlden daha sıkıntılı durumların ortaya çıkmasına zemin oluşturacak bir yapı öngörmektedir. Tasarının kapsamından görevlere, oluşturulan kurullardan teşkilatlanmaya, görev ve sorumluluklardan denetime ve işleyişe ilişkin birçok konuda sakıncalı olabilecek düzenlemeler tasarıda yer almaktadır. Kurulması öngörülen Bilirkişilik Danışma Kurulu işlevsiz bir yapı görünümündedir. Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulan Bilirkişilik Daire Başkanlığı ve Bölge Kurulları ise görevleri itibarıyla yargı bağımsızlığına müdahale anlamına gelebilecek hususlar içermektedir.

Özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişi olarak kabul edilmesi, bilirkişilik yapmak üzere özel müesseselerin oluşmasına, bu işin ticari bir anlayışla şekillenmesine ve amaç dışı gelişmelerin meydana gelmesine zemin hazırlayacaktır. Adli Tıp Kurumu Kanunu'nda yapılan kapsamlı düzenlemelerde Devlet Denetleme Kurulunun kurumun işleyişiyle ilgili olarak yaptığı denetim sonucu oluşturulan raporda belirtilen, özellikle kurumun bağımsız hareket etmesi yönündeki uyarılar dikkate alınmamıştır. Kurumun görev alanına giren konularda özel sektörle protokol yapabileceği hükmü ise taşeronlaşmayı beraberinde getirebilecek, Adli Tıp Kurumunun görev alanına giren işlerin şirketlere ihalesini mümkün kılacak sakıncalı bir düzenlemedir.

Bilirkişilerin eğitimi, denetimi ve performansı gibi konular bilirkişiliğin münhasır bir meslek ve eğitimin meslek içi eğitim olduğu, denetimin bilirkişiliğin teknik değerlendirmesine müdahale, bilirkişilerin özellikle hukuki nitelik içeren raporlarının yargıya müdahale anlamına gelebileceği, bu tür raporların dikkate alınması halinde ise ilgili hâkimin disiplin cezası alacağı hususu işleyişin sağlıklı kurgulanmadığını göstermektedir. Diğer taraftan, mevzuat hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslarda her tasarı hakkında düzenleyici etki analizi yapılması zorunlu kılınmışken bu tasarı hakkında bu yönde bir çalışma yapılmamıştır. Bu durum tasarının incelenmesi ve getirilen düzenlemelerin etkilerinin irdelenmesini zorlaştırmaktadır.

Sonuç olarak, bu kanun tasarısıyla bilirkişilik müessesesi bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmaktadır. Ancak yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile siyasallaşması başta olmak üzere yargının işleyişine ilişkin tüm sorunların bu tasarıyla çözülebileceği yaklaşımı ya da tüm sorunları bilirkişilik sistemindeki çarpıklığa bağlamak yanlış bir değerlendirme olacaktır. Yargının anılan devasa

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 12

yapısal sorunları hâlâ çözüm beklemekte, vatandaşlarımız adaleti vicdanlarında hissedebilecekleri bir adalet sisteminin özlemini çekmektedir.

Bu düşüncelerle şimdilik genel değerlendirmelerimi bitirirken tasarının hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun İsmail Bey.

Bedia Hanım, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Çok teşekkür ediyorum.

Sevgili Başkan, değerli üyeler ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Hocamızı da dikkatle dinledim fakat ya dikkatimden kaçtı... Bir hususta da görüş belirtti mi? Bu, özellikle Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulacak başkanlığını müsteşarın yaptığı kurumla ilgili özellikle bilirkişiliğin tarafsızlığını, bağımsızlığını nasıl etkileyeceği konusunda eğer görüş sunmadıysa bilgi almak isterim şahsen de ya da ben kaçırdım dinlerken, bilemiyorum.

Şimdi, gerçekten çok önemli ve sorunlu bir alan olan bilirkişilik kurumunda bu tasarıyla ilgili, bu tasarla ilgili birçok çevrenin eleştirisi söz konusu oldu bugüne kadar, başından beri, bu düzenlemeler başladığından beri. Birçoğu haklı, gerekli ve yerinde eleştiriler. Elbette ki eleştirilecek yani kaygı duyulması da çok olağan ve normal bir süreçtir çünkü bu bilirkişilik müessesesi tamamen adil yargılanmayı, hak arama özgürlüğünü, hukukun üstünlüğü gibi değerleri ilgilendirmesi ve yargılamanın içinde önemli bir role sahip olması sebebiyle de eleştirilmesi çok normal, kaygı duyulması da aynı şekilde. Alt Komisyon Başkanımız raporu sunarken kısaca şimdi Komisyona sunulmuş olan çeşitli kurumların görüşleri vardı bize ulaşan belgelerde, bir kısmını görebildik ancak bu eleştirilere ilişkin kaygıları giderici görüşlere yer verilmemiş, alt komisyondaki eksiklik bu yönde bana göre ve ayrıca umuyor ve diliyorum ki burada esas Komisyonda da görüşmeler sürerken gerçekten kaygılarımızı giderici cevaplar buluruz.

Öncelikle ben şunu söylemek isterim: Gerçekten adil yargılamadan bahsedilebilmesi için taraflar arasındaki güç dengesinin oluşmasına ve korunmasına önem vermek gerekir ve alınacak olan tedbirlerin bu yönde olması zorunludur. Uygulamadan kaynaklanan sorunların çözümü bu yapıyı güçlendirecek tarzda olmalıdır. Çünkü adil yargılama hakkı en temel insan haklarından biridir, ancak bu vesileyle hukukun üstünlüğü korunabilir durumdadır ve yine, hak arama özgürlüğü güvence altına alınmış olabilir. Bu temel esaslar hukuk devletinin temelinde bulunan esaslardır. Yasama üyesi olarak da bizlere düşen yasal anlamda ya da uygulamada bu yapıyı yaralayan, bozan, zorlayan durumları gidermek, çözümler üretmek ve hukuk düzenindeki bu yapıyı güçlendirmek olabilir.

Önümüzdeki taslak, dediğim gibi başından beri birçok çevrelerce, çok değerli hukukçularca da eleştirildi. Şimdi, biliyoruz ki mevcut hukuk düzeninde bilirkişi hâkimin özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda ihtiyaç duyduğu ve ihtiyaç duyduğunda da başvurduğu yardımcı ve bir yargılama süjesidir aynı zamanda. Çünkü en nihayetinde hâkim adaleti hakkaniyetle sağlamak için karar veriyor ve bu doğrudan kamu düzenini ilgilendiren bir durumdur. Böylesi önem arz eden bir süreçte objektif, bilimsel ve adil değerlerle ilerlemek zorunludur.

Şimdi, bu taslaktaki kimi düzenlemeler adil yargılanma ilkesinde gözetilmesi gereken dengelerin bozulmasına, yaralanmasına vesile olabilecek türdendir. Bizim eleştirilerimiz de bahsettiğim çevrelerin eleştirileri de ve muhalefet şerhimizde de belirttiğimiz hususlarda da aslında temel endişemiz bu kaygıyla ilgilidir, hukukun üstünlüğünün korunması kaygısıyla ilgilidir.

Her şeyden önce taslakta bilirkişiliğin bir meslek olarak nitelendirilmesi yanlıştır. Taslaktaki bütün kurguya bakıldığında aslında ve genel bir değerlendirme yapıldığında bilirkişiliğin bir meslekmiş gibi sistematize edildiğini görüyoruz. Oysa bilirkişilik bu nitelikte değildir hepimizin de bildiği gibi, Hocamız da belirtti bu hususu, özellikle belirtti; tamamen alanında uzman, belli bir birikimin bir kişide olduğu, yetkinlik düzeyinin, mesleki verilerinin yansımasıdır ancak yaptığı çalışma ve kişiyle ilgilidir. Bilirkişi bu durumda gerçek kişi olmak durumundadır ve nitelikleri de genel çerçevede belirlenebilir, öncelikle belli konuda ihtisasının olduğu ve bu konuda ehil olduğu kabul edilen kişilerdir. Tarafsız olmalıdır, hiçbir etki altında kalmadan objektif olarak bilgisini sunacak kişidir, taraflarla herhangi bir ilişkisinin olmaması gerekir. Bütün bu hususlar zaten hepimizin malumu, tekrar etme gereği duydum özellikle bilirkişinin gerçek kişi olması gerektiğiyle ilgili görüşüme dair ve sonuçta sunacağı görüş nesnel, bilimsel kriterleri barındıran ve adalet duygusunu esasen güçlendiren tarzdadır ve yine, bilirkişilerden dürüstlük kuralına uyması beklenir. Bizzat yerine getirme, yemin, ret, sır saklama, sadakat, özen yükümlülüğü gibi müesseselerin işletilmesi de yine bu kriterlerin teminatını sağlamak üzere kabul edilmiş düzenlemelerdir. İşte, tüm bu özellikler bilirkişinin gerçek kişi olması gerektiğindendir. Tasarıda özel hukuk tüzel kişilerinin de bilirkişilik kapsamına alınması o yüzden işin doğasına aykırıdır bize göre ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 285'inci maddesindeki düzenlemeyle de aslında ciddi çelişkiler yaşayacağı açık bir düzenleme olmuş. Özel hukuk tüzel kişileri, bildiğimiz gibi, ticaret şirketi olarak varlık gösterecek mecburen yani yapılanmaları bu tarzda olacak ve bu tarz yapılanmanın temelinde kâr ve verimlilik esasları yatar, oysa bilirkişilerin kamusal kimliği ve niteliği vardır. Bu, birbirinden farklı temel felsefedeki yapıları bağdaştırmak nasıl mümkün olacaktır? Bize göre mümkün olamayacaktır. Ayrıca bu tarz şirketlerin tarafsızlık ve bağımsızlıklarının temini bakımından da ciddi sıkıntılar yaşanabilir diye düşünüyoruz.

Son olarak bu taslaktaki kurumla ilgili eleştirilerimi dile getirmek isterim. Adalet Bakanlığı bünyesinde müsteşar başkanlığında bir idari birim oluşturulmuş. Bu yapı da yani tasarının bilirkişiliği meslek olarak tanımlamasının, nitelendirmesinin bir başka kanıtıdır aslında bize göre. Bu kurumda yer alanlar Bakanlığın memurlarına dönüşmüş olacak çünkü sicilleri, denetimleri, performans ölçümleri de bu kurumca yapılacak. İşte, bunlar bağımsızlığı esasen yok eden, adil yargılamanın geriletildiği, bağımsızlık ve tarafsızlık özelliklerinin yitirilmesine neden olacak bir yapılanmadır. Yargılamanın taraflarından birinin idare olduğu davalarda özellikle bu yapı bünyesindeki bilirkişilerden bağımsız ve tarafsız bir rapor sunması da beklenemeyecektir, birçok eleştiriye maruz kalacaktır bu anlamda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 13

da. İlla bir kurul ve denetime ihtiyaç varsa mevcut adalet komisyonları güçlendirilebilir ve yargı yapısı içinde bir çözüm bulunabilir ve mutlaka bu yapının özellikle bağımsız ve tarafsız bir kurum olması gerekir.

Biz muhalefet şerhimizde sunmuştuk zaten, maddelere dair de değişiklik önergelerimiz var. Umuyor ve diliyorum ki bahsettiğimiz bütün eleştirileri ve kaygıları gideren bir kanuna dönüşür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun, teşekkür ediyorum.

Cahit Özkan, buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyelerim; hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Tabii, mesleğin içinden gelen biz avukatlar pek çok sıkıntılar yaşıyoruz ve özellikle bilirkişilik müessesesiyle ilgili toplumun geniş kesimlerinin rahatsız olduğu iki temel mesele var ve bunu da bugün Sayın Hocamız ve değerli üyeler yeri geldikçe ifade ettiler.

Bunlardan bir tanesi, özel ve teknik bilgiyi gerektiren hususlarda sıkça bilirkişilik müessesesine başvurulduğu aşikârdır ve bugün bilirkişilerin sayısı ile ilgili tartışmaları da yaptık ve adliye bölgelerinde çoğu zaman yeterli uzman bilirkişiye sahip olunamadığı ve başvurulmadığı da bilinen bir gerçektir. Bugün Türkiye'nin davalarının yüzde 50'ye yakınında hukuk bilirkişisine gidildiği de bir vakıadır yani bilirkişilik dosyalarının yarıya yakınında doğrudan ya da dolaylı olarak -hani usulden girip esastan bozma diye Anayasa Mahkemesinin bir uygulaması var- yani teknik bilgidan girip hukuki bilirkişi raporları alındığı da bir vakıadır. Yani özellikle iş davalarında "Kıdem tazminatı hesaplanıyor." bahanesiyle gönderilen dosyaların tamamı hukuki bilirkişilik olarak mahkeme yerine geçen bilirkişinin raporlarıyla doludur. Onun için bugün eğer 7.800 hâkim hukuk konularında bilirkişiye gitmediği takdirde çok ciddi anlamda bilirkişi dosyasında bir azalma söz konusu olacaktır. Yani 7.800 hâkim mesleki konularında bilirkişiye gitmek suretiyle görevlerini yapmıyorlar ve görevlerine giren hususlarda da biraz önce Sayın Bakanımın da ifade ettiği gibi pek çok bilirkişilik dosyası hukukçular elinde karara bağlanıyor. Onun için bu kanunla bir şekilde bilirkişilik müessesesi düzene girecek ve bir noktada hukuki konularda bilirkişiye gidilmemek suretiyle bilirkişilik masrafları ve yargılamanın üzerindeki masraflar azaltılmış olacak.

İkinci olarak da bilirkişilik meselesi bir meslek mi değil mi, bu meselede yoğunlaşıyor. Bakınız, bugün bir bilirkişilik statükoşuyla, yönetimiyle, oligarşisiyle yargıda karşı karşıyayız. Yani benim çok davamdan tanık olduk. Bazen aynı mahkemeye düşen 5 tane davada tarafların biri aynı yani aynı tarafa karşı açılmış, farklı davacılar var ve ayrı bilirkişilere giden dosyaların yarısı taban tabana zıt istikamette karara bağlanıyor, bir rapor hazırlanıyor ve bunlarla ilgili de -o menfaat ilişkisine dayanan bilirkişi kararlarından bahsediyoruz- o menfaat ilişkisi zaman içerisinde deşifre oluyor. Nerede deşifre oluyor? Yargıtay incelemesi aşamasında bu hazırlanan raporların aslında özel gündemle farklı ilişkiler ağı içerisinde hazırlandığını da görüyoruz. Yani denetlenemeyen, hesap vermeyen kurumun bir şekilde oligarşiye, statükoya dönüşen ve bu yapacağımız yasal düzenlemelere rağmen maalesef biraz önce Hocamızın otuz yıldır çözülmemiş mesele olarak ifade ettiği meselenin yine çözülmemesi riskiyle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz çünkü bu bilirkişilik müessesesi zaman içerisinde kendi iç dayanışmalarını sağlamak suretiyle bir şekilde yasanın öngördüğü o esbabı mucibeyi, rasyoyu ortadan kaldırmış, farklı bir organizasyon anlayışıyla bu yasaya karşı muhalefeti de ortaya koyacaklardır. Onun için yapılacak bu yasal düzenleme en azından adresi belli bir kurum tarafından denetlenmesi, incelenmesi, değerlendirilmesi, taban tabana zıt bu kararı veren, raporları hazırlayan bilirkişilerin bu raporlarındaki haksız, hukuksuz, temelsiz, dayanaksız raporları nasıl hazırladıklarını da takip etmek suretiyle bir düzen içerisinde kurumun işleyişini sağlayacağını düşünüyorum.

Yani özetle: Teknik meselelerde bilirkişiliğe başvurulmaması meselesi dirençle karşı karşıya kalacaktır ve bunun mutlaka bu yasal düzenlemeyle bir düzene sokulması yerinde bir düzenlemedir. İkinci olarak da bu hesap veremeyen bilirkişilik müessesesinin bir kurum tarafından denetlenmesi, en azından yüzlerce, binlerce menfaat anlayışı içerisinde bir rapor hazırlama mantığının geride bırakılması ve kurumun itibarının sağlanması da sağlanmış olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, başka söz isteyen?

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üye arkadaşlarım, sivil toplum örgütlerinin ve kurumların değerli temsilcileri; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii ki bilirkişi müessesesi rehabilite edilmesi gereken bir müessese ve Türk hukukunun önemli sorun odaklarından biri. Bu sorunların belki bir nebze olsun giderilmesi amaçlanan bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Temelde bu yasal düzenlemeyle bilirkişilik müessesesini tamamiyle rehabilite etmek mümkün değil, bu ortada olan bir gerçek. Çünkü iş dönüp dolaşıyor, insan faktöründe düğümleniyor ya da hukukun üstünlüğüne inançta; ettiği yeminin karşılığını verip vermemeye, göreve sadakat, bağlılık duygusuyla, hakkaniyet, vicdan duygusuyla; her şeyiyle bir arada düşünülmesi gereken bir müessese ama bu düzenlemede belli başlı konular var. Bir tanesi "Hukukçu bilirkişi olabilir mi?" konusu. Bence olur. Elbette ki Cahit Bey'in dediğine katılıyorum, çok sudan yere, basit bir maddi hesaplamayı bile bilirkişiye tevdi eden çok hukukçu vardır, hâkim, savcı vardır ama bunlarla ilgili HSYK müfettişleri bir denetim yapıyor, Yargıtaya gidiyor; bu da bir denetim mekanizmasıdır. Bunlar en azından orada bir nokta hâlinde belirtilebilir. Eğer hukuki bilirkişi olamaz dersek bu takdirde, evet, hemen başka bir üniversite mezunu olup aynı zamanda avukat titriyle yine bilirkişiliğe soyunacak yeni bir yapı oluştururuz. Bu anlamda çok kayıtlamak doğru değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 14

İkinci bir nokta, tüzel kişiliğin bilirkişiliği konusu. Evet, bu yeni bir pazar açacaktır Türkiye’de, üzerinde çok dikkatli durulmalı. Madem tüzel kişilik bünyesinde olsa bile bir kişi görevlendirilecekse bilirkişilikle ilgili olarak bu takdirde bunu çok yaymanın doğru olmadığını düşünüyorum şahsen.

Bir diğer nokta, özel davalarda hukukçu... Şimdi, Yargıtayın bile kabul ettiği bir mütalaa sistemi vardır, Sayın Başkan bunun çok sayıda örneğini vermiş biridir. Hukukçusunuzdur ama hukuki konularda daha da aydınlatılmaya gereksiniminiz vardır ve Yargıtay böyle bir şeyi hiçbir zaman reddetmemiştir. Pekâlâ özel mütalaa sistemini benimsemiş, hatta kararlarında da bu görüşlere yer vermiştir dayanak oluşturma anlamında.

Şimdi, burada bir diğer konu, daire başkanlığı konusu. Bilirkişilik müessesesi bir anlamda denetlenmek, gözden geçirilmek ya da belli bir kontrol noktasında bulundurulmak amacıyla Bakanlığa bağlanmaktadır. Ben bunu doğru bulmuyorum. Bir kere bu mümkün olduğunca özerk olmalıdır.

Bunun ötesinde, belki üzerinde teorik olarak tartışılması gereken şeylerden bir tanesiyse bilirkişilik müessesesinin yargısal bir müessese mi olduğu, yoksa idari bir yapı mı olduğu konusudur. Bu, şu açıdan önemli: Eğer siz buna yargı müessesesi diyorsanız, yargının bir parçası diyorsanız o zaman bunu denetleyecek mekanizmanın da özerk ve bağımsız olmasında fayda vardır.

Bir noktaya daha değinmek lazım bundan yola çıkarak: 7’nci maddedeki Bilirkişilik Bölge Kurulları. Sayın Hocam bir konuya değindi. Bu, bir adliyedeki yargıç ve savcılardan oluşacak bir kuruldur ama denetimini Adalet Bakanlığına bağlı adalet müfettişleri yapacaktır. Bu, doğru değildir. Mutlaka ve mutlaka HSYK müfettişlerince denetlenmelidir. Bu, bir anlamda o bölge kurullarında görev alacak hâkim, savcıların dolaylı olarak Adalet Bakanlığının denetimine girmesi anlamına gelir. Buna izin verilmemelidir.

Önemli gördüğüm bir nokta, madem bilirkişilik sorunlu, bu sorunu yaratan etmenlerden bir tanesi de yargıçlardır. O zaman öyle bir şey yapalım ki yargıçları kınama cezasıyla cezalandıracak bir tehdit unsurunu ortaya koyalım, 38’inci madde. Şimdi, bilmeyenler için söyleyeyim: Kınama cezası birinci sınıfa ayrılmaya engel bir cezadır. Kınama cezası alan bir yargıç Yargıtaya üye seçilemez, belki de maaşında en azından 3-4 bin liralık bir azalma anlamına gelir bu da bir tehdit mekanizmasıyla. Şimdi, bunun kriterini nasıl tayin edeceğiz? O hâkim birini bilirkişi olarak atadı. Bu, kanunlarda belirtilen hususlara aykırı atama yaparsa... Yani müphem, subjektif, her türlü farklı değerlendirmeye müsait bir şey. Yani bir yargıca “Bilirkişiyi kurallara uygun atadın, atamadın.” diye “Seni birinci sınıfa ayırtmam.” tehdidiyle bir yasal düzenleme yapmayı yakışsızsız buluyorum her şeyden öte ve bu anlamda da ve mutlaka ve mutlaka... Belki “Uyarı.” diyebilirsiniz, kaldı ki şöyle bir şey var: O bilirkişiyi ilgili olarak adliyeye gelen müfettişler zaten dosyaları tek tek inceliyor, HSYK müfettişleri. Bakıyorlar, gerçekten lüzumsuz mu olmuş, mesela mesken masuniyetini ihlal, konut dokunulmazlığını bozmak. Gideceksiniz, kapısı, penceresi, duvarı var mı o bahçenin, onu hâkim görüyor. Siz gidip polis memurundan bilirkişi tayin ederseniz, onun raporunu esas alırsanız tabii ki tuhaf bir durumdur. Zaten müfettiş o durumu gözetir ve o yargıçla ilgili teftiş raporuna bir şeyler yazar. Bu anlamda ben böyle bir tehdidin çok doğru olmadığını düşünüyorum. Bu, aksine bilirkişi tayin konusunda aşırı derecede hâkimleri çekingen yapacaktır. Her türlü tereddüt oluşacak. Örnek veriyorum: Şirnak’taki bir hâkim dosyayı gönderecek Ankara’ya. Ankara’daki yargıç tayin edecek o bilirkişiyi. Hangi koşullara göre tayin edecek? Baştan savmaya kalkmaya başlar, bu bir.

Diğer yandan, iş yükünün bu kadar yoğun olduğu bir ortamda pek çok şeyi daha yargıçlara yüklemenin de doğru olmadığını düşünüyorum. Son olarak söyleyeceğim şey şu: Hazırlanan rapor sayısı... Sayın Bakanın belirttiği şey çok dramatik yani şöyle basit bir hesaplama yaptım, bu tip bilirkişilerin aylığı 30 bin liraya falan geliyor yani bu bir sektör olmuş. Yani en azından üst baremde bir sınırlama yapmakta gerçekten fayda var ve yazı işleri müdürleri ile bilirkişiler arasındaki o malum ilişkiyi de hepimiz, çoğumuz biliyoruz.

Bu noktada bir kayıta da fayda gördüğümü belirtiyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Var mı başka?

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; bu Komisyonun başından beri bilirkişilik kurumunun yargımızı önemli ölçüde etkileyen önemli sorunlardan biri olduğunu, çözilemeyen sorunlardan biri olduğunu konuşuyoruz ve bunu çözmek üzere de bir tasarıyı tartışıyoruz.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Gerçekten bu tasarı ihtiyaca yanıt veren bir tasarı olmalı. Bu konuda hepimizin çok daha duyarlı olması gerekiyor. Zeynel arkadaşım söyledi, bundan bir ay önce çok değil, Kişisel Verileri Koruma Kanunu Tasarısı’nı kanunlaştırdık Sevgili Bakanım. Biz o zaman da söyledik, uyardık, ilk defa çıkıyor. Çok uzun yıldan beri tartışılan, eksikliği olan bir kanun. Bunu tartışalım, konuşalım ve ihtiyaca yanıt verir şekilde çıkaralım dedik ve bir aceleye geldi her zaman olduğu gibi, aceleye geldi. Bugün Avrupa Birliği... Üstelik onu da acele ederken Avrupa Birliği müzakeresine uygun olsun diye, hemen yetişsin diye çıkardık ama bugün Avrupa Birliğinden, Kişisel Verileri Koruma Kanunu’nu değiştirin diyorlar. Bugün diyorlar değil mi Sayın Bakanım? Yani yeterli görmüyorlar. Bu kanunumuz da böyle bir sakatlıkta doğmasın. Onun için tartışalım, değerli hocalarımızdan daha fazla katkı bekleyelim ve yargının en çözülmez sorunlarından, otuz yıllık, kırk yıllık sorunlarından biri olan bilirkişilik müessesesini elden geldiğince sağlıklı bir şekilde çözümlayelim.

Diğer tartışmalar, aynı şeyleri söylemek istemiyorum ama gerçekten bilirkişiliğin meslek olmadığı konusunu hepimiz söylüyoruz. Bilirkişiliğin, alanında uzman, alanında yargıya yol gösterici niteliği olan, hâkimin, yargının işini, yükünü üzerinden alan bir anlayış olarak görüyoruz. Bunun bir meslek olması, meslek olarak değerlendirilmesi veya o anlama gelecek bir anlayış içerisinde bir kanun tasarısının düzenlenmesinin yarın büyük suiistimallere yol alacağını düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 15

Bağımsızlığı konusu çok önemli. Yani bilirkişi kendi bilgisine, kendi becerisine, yeteneğine göre çözeceği bir olayda Adalet Bakanlığının bir memuru gibi değerlendirilecek bir anlayıştan uzaklaşmak gerekir sevgili Başkanım.

Özel hukuk tüzel kişiliğinin bilirkişilik yapması olayını başlı başına tartışalım. Gerçekten o da hem bilirkişiliğin gerçek kişilere ait bir görev olduğunu; alanında, konusunda uzman olan, yol gösterici olan, bir başkasına bilgi veren kişi anlamından uzaklaştıran bir anlayış olacağı nedeniyle bunu tartışmamız gerekir .

Bir de ücret konusunu kısaca söylemek istiyorum sevgili Başkanım. Evet, gerçekten bilirkişilere çok yüksek meblağlı davaları teslim edip çok komik rakamlar verilmesi sıkıntılar yaratan bir durum ama yüksek ücret verilmesi de, yüksek ücret takdir edilmesi de çoğu zaman kişinin hak arama hürriyetini ihlal eden noktaya geliyor, yatıramaması nedeniyle. Onu da bir çözmek gerekir. Bunu devletin, Adalet Bakanlığının yüklenmesi gerekir şeklinde bir tartışmayı açmamız gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler sağ olun.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın üyeler, sevgili konuklar; aslında tasarının genel gerekçesinde art arda sıralanmış sorunların hepsine birlikte katıldığımızı düşünüyorum çünkü bunların gerçekten de uygulama içerisinde yaşanan sorunlardan derlenmiş konu başlıkları olduğunu görüyoruz, burada hemfikir olduğumuz kanaatindeyim. Yine üzerinde konuştuğumuz alanın delil sistemleri içerisinde tanık, belge, yemin, keşif yanı sıra belki bunların tümünü anlamlı hâle getiren ve tümünü birlikte değerlendiren bir faaliyet alanını, bilirkişilik alanını düzenlemekle meşgulüz. Bu anlamıyla da gerçekten de tüm sistemleri de anlamlı hâle getirecek bir çalışmanın içerisindeyiz. En büyük zorluğun burada yaşandığını tüm konuşmacılar altını çizdiler.

Ben burada konunun geneli üzerinde konuşurken şunları söylemek isterim, beni endişelendiren temel mesele şudur: Sadece bu yasada değil son zamanlarda Meclisin gündemine getirilen yasaların tamamına hâkim olan özellikle İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nda, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda olduğu gibi bütün bu özerk olması gereken, bağımsız olması gereken, tarafsız olması gereken kurulların hepsinin hemen hemen hükûmete, idareye, onun da üzerinde bir tek güce bağlanma ve onun iradesi doğrultusunda yönetilme isteğinin ortaya çıkmış olması beni endişelendirmekte. Burada da benzer temaları izliyorum. Özellikle iktidar adına konuşan, grup adına konuşan hatiplerin siyasi kavramlarla burada hukuki meseleyi değerlendirmesi de beni şaşırtmıyor. Özellikle statüko kavramına, oligarşi kavramına, bu işi siyasal kavramları hukuki alana taşımalarını da dikkatle izliyorum. Gerçekten bunlar sorunlu söylemler. Dönüp baktığımızda gerçekten de parti devletine dönüşen yönetim anlayışımız, partili yani tarafsız olmayan Cumhurbaşkanının, süreç içerisinde önce Hükûmetin, giderek Parlamentonun, giderek Bakanlık üzerinde adaletin ve yargının üzerinde etkili olmaya başlaması bir bakıma belki derlenme toplanma anlamında bir çaba olarak gösteriliyorsa da bu güç değerlerin toplanması değerlerin, ölçülerin, ilkelerin ve yaşanmış birikimlerin de çürütülmesi gibi, çözülmesi gibi bir sonucu ortaya çıkarır.

Ben bu temel kaygının sürekli akılda tutulması gerektiği kanaatindeyim. Tabii ki mükemmeliyetçi bir yaklaşım içerisinde olmayacağız Ramazan hocamın söylediği gibi. Önümüze işleri koyarak birlikte çözmeye çalışacağız ancak sorun çözerken de bir çözülmeye de sebebiyet vermeden bu maddeleri tek tek ele almamız gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok sağ olun, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; ben de görüşlerden çok istifade ettim. Bu kanun gerçekten önemli, bütün arkadaşlar bunun önemini vurguluyor. Daha iyi yapmak için de gayretler var. Biz de bu gayretlerin hepsine açığız, önce onu söyleyeyim çünkü alt komisyonda dile getirilen eleştirilerin önemli bir kısmı önergeye dönüştü, zannedersem üyelere ulaşır, onların önemli bir kısmını burada karşılayacağız ve daha iyi hâle getirmek için uğraşacağız. Burada dile getirilen konularda da yine bakacağız. Eğer burada yapamazsak Genel Kurul aşamasında da bunları yansıtmaktan, daha iyi hâle getirecek önerileri kabul etmekten çekinmeyeceğimizi aksine memnun olacağımızı buradan ifade etmek isterim.

“Bir defa böyle bir kanuna ihtiyaç var mı?” sorusu tartışıldı. Esasında mevzuatımızda olan hükümler bir noktada derlendi, bir araya getirildi, tek bir kanun hâline dönüştürüldü, yeni bazı kurallar kondu. Bize göre buna ihtiyaç var çünkü farkındalığı yaratmak, konuya verilen önemi göstermek ve standart getirmek, bir düzen kurmak, bir denetim getirmek ve bu alanda yer alan kural dışılığı ortadan kaldırmak için bizim bu alanı kurallarla bir sistem içerisinde, bir düzen içerisinde ele alıp kendi içinde denetim mekanizmalarını da oluşturulmamızda fayda var. Esasında pek çok şey ilk defa böylesi bir geniş kapsamlı alanın düzenleniyor olmasından da çıkıyor. Kuralların olması bağımsızlığı ortadan kaldırmaz. Esasında hepimiz vazifemizi kurallara uygun bir şekilde yaparsak görevimizi daha doğru yapmış oluruz. Ben bu açıdan bu kanunun büyük bir farkındalık oluşturacağı kanaatini taşıyorum.

Türkiye’de bilirkişilikle ilgili pek çok eleştiriler var, onları tekrar dile getirmeyeceğim ama ana bir şeyi ifade etmekte fayda görüyorum. Bilirkişiler maalesef hâkimleşti, savcılaştı, teknik bilginin ötesinde yargılama yapar noktaya geldi. Hâkimler ve savcılar da kendi görevlerini bilirkişilere delege etmiş durumda. Rapor geliyor, sonuç kısmı karara dönüşüyor, diğer kısımlar gerekçeye yansıyor. Bir bakıyorsunuz herkes kendi işini başkasına havale etmiş durumda. Bizim böylesi bir durumu görüp sessiz kalmamız da fevkalade büyük yanlışlıktır. Herkes işini yapmalı, hâkim de işini yapmalı, savcı da işini yapmalı, bilirkişi işini yapmalı. Bilirkişinin bilgisine ihtiyaç duyulan konu onun uzman olduğu konu, teknik bilgisidir. Öyleyse o teknik bilgiyle ilgili maddi hakikatin ortaya çıkmasına mahkemenin, savcının kendi bilgisine başvuran makam kimse onun doğru karar vermesine yardımcı olmalıdır ama hepimiz görüyoruz ve yaşıyoruz ki şu anda bunun ötesine geçilmiş durumda. En makbul bilirkişi kim diye baktığımızda -ben arkadaşlara da bakın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 16

diyorum- dosyayı en güzel özetleyen bilirkişi en makbul bilirkişi çünkü hâkimin de savcının da işini kolaylaştırıyor ve ondan sonra maddi meseleye teknik konuda da değindiği zaman hemen karara çıkabiliyor. O açıdan bizim bu alanı düzeltmemiz bazı hâkim ve savcılarımızı rahatsız edebilir, bilirkişilerimizi rahatsız edebilir, bu alanda irtibatlı olanları rahatsız edebilir çünkü şu ana kadar mevcut bir alışkanlık var, işleyen bir düzen var, şimdi ona müdahale ediyoruz. Bu normal bir şey. Ama bizim burada hepimizin üzerinde durması gereken şey doğruyu mu yapıyoruz, gerekli olanı mı yapıyoruz, o. Eğer doğruyu yapıyorsak, gerekli olanı yapıyorsak bu eleştirilerin doğru olanlarını dikkate alıp hemen buraya yansıtmalıyız. Ama öbür türlü farklı olanları da göğüslememiz lazım. Bu adımı atmamız gerektiğine ben yürekten inanıyorum.

Hukukçu bilirkişi konusu çok tartışılıyor. Burada da ifade ediliyor. İşte, mütalaa verme var bizim yasamızda, onu zaten taraflar getiriyor. Bu gelen düzenleme mütalaaı ortadan kaldırmayacaktır. Gene taraflar hukuk konusunda ve alanında uzman kişilerden mütalaa getirip mahkemelere, savcılıklara pekâlâ sunacaklardır. Ama hâkimlik mesleğiyle çözümlenmesi gereken bir konuda hâkimin kalkıp bilirkişiye müracaat etmesini ben bir acziyet olarak görüyorum çünkü bu iş hâkimin işi, onun için orada oturuyor; savcının işi, onun için orada oturuyor. Kanunu en doğru o anlar, en doğru o uygular, usulü o biliyor, sürekli o uyguluyor. Şimdi, bir profesöre sorduğunuzda uygulamanın içerisinde değil profesör. Uygulamanın içerisinde kim? Savcı, hâkim. Dolayısıyla, hukuki konuların uygulama boyutunu daha iyi algılayacağına, daha iyi yerine getireceğine biz inanıyoruz. O yüzden hâkimlerimizin, savcılarımızın hukuki konularda görüş sorması bu tür yargılama süreçlerini uzatmaktan başka ve hâkimlerin, savcılarının inisiyatif almaktan biraz çekinmesi sonucunu doğurmaktan başka da bir işe yaramıyor. O yüzden de biz bu konuda hukuki görüş hâkimin sahip olduğu mesleki bilgiyle orada kendisi kararını verecek. Zaten Yargıtay var, şimdi istinaf faaliyete geçecek, onların da denetimi var, bireysel başvuru denetimi var, AİHM denetimi var. Bütün bunları koyduğumuzda hukuki görüşlerin oluşmasında ve bunlara hukuka aykırılıklar olması hâlinde doğru görüşün oluşmasında bunların hepsinin verdiği kararların çok büyük etkisi olacaktır. Öte yandan vatandaşlarımız davası olanlar eğer bir hukukçu görüşüne ihtiyaç duyuyorsa hukuki mütalaaı zaten dosyaya koyma hakları vardır, onlar mütalaa getirirler dosyaya koyarlar. Mahkeme de o mütalalardan istifade eder.

Ben diyorum ki biz eğer hukuki görüş konusunu mütalaaı açarsak bu kanunu bizim getirmememiz lazım. Açtığınızda bu kanunun bir kıymetiharbiyesi yok, bu mevcut düzen aynen devam etsin demektir. Mevcut düzen aynen devam edecekse o zaman bizim bu kanuna bir gerek yok ki. Ben bir ceza yargılaması yapıyorum, burada hakaret suçu oluşmuş mu, oluşmamış mı? Ben ceza hukuku profesöründen görüş alacağım. O zaman ben niye orada otuyorum ki? Benim vazifem o değil mi? Burada hakaret suçunun maddi, manevi unsurları var mı, yok mu; bunun kararını ben vermeyecek miyim? Hakarete dahi görüş soran mahkemelerimiz var. Bizim bunun önüne geçmemiz gerektiğine yürekten inancımız var. Bunu Komisyonunuzun da takdirlerine arz ediyorum. O yüzden hukukçu bilirkişi konusuna istisna getirmemiz kesinlikle bu konudaki yasağı ortadan tamamen kaldırmamız anlamına gelir, o istisna yol olur. Bunu bir kez daha buradan arz etmek isterim.

Tabii, bu denetim konusu ve bağımsızlık konusu çok tartışıldı. Şimdi, Adalet Bakanlığında bu konuya ilişkin bir daire başkanlığının kurulması yargıya müdahale, yargı bağımsızlığına müdahale değildir. Çünkü 6'ncı maddede bilirkişilik daire başkanlığı ve görevlerine baktığınız zaman bunların tamamı idari görevler ve bilirkişiler üzerinde herhangi bir etkisi yani bakanlığın etkisini ortaya koyan şeyler değil. Kanuna dayalı işte, istişare kurulunun tavsiyelerine dayalı birtakım esaslar belirleyecek ve o esasları aşağıda kim uygulayacak? Bölge kurulları uygulayacak. Bölge kurulları kimden oluşuyor? Bölge kurulları hâkimlerden, savcılardan oluşuyor. Şimdi, bir de vergi mahkemesinden 1 üye daha oraya dâhil olacak. Şimdi, onlar karar verecek. Bunlar kim? Hâkimlik, savcılık teminatına sahip HSYK tarafından atanmış kişiler. Listeye onlar kaydedecek, denetimi onlar yapacak, her türlü işlemi onlar uygulayacak. Burada idare yok, Adalet Bakanlığı kesinlikle yok. Bütün bunlarla ilişkin işlemleri bunlar yapacak. O yüzden biz bölge kurullarını daralttık. Sadece hâkim, savcı sınıfından olan teminatlî kişiler burada olsun ki bu bilirkişilikle ilgili konunun üzerine idarenin gölgesi düştü, şöyle oldu, böyle oldu eleştirilerini bertaraf etmek için, tamamen hâkimlerden ve savcılardan oluşan bölge kurullarına bütün yetkiler, bütün görevler oraya verildi ve onlar yapacaktır bunu.

Şimdi, Adalet Bakanlığı müfettişlerinin denetimine gelince. Bu denetim bilirkişi raporunun muhtevasına dönük bir denetim değil, teknik konuya dönük bir denetim değil. Sadece idari açıdan işte, o çıkarılan yönetmeliklere, şunlara, bunlara ilişkin konulara, düzenlemelere kurullar riayet ediyor mu, etmiyor mu. O, kurul görevini doğru yapıp yapmadığına ilişkin bir denetimdir. Bunu özellikle ifade etmek isterim. Ayrıca, bu kurulların da bilirkişilerinin raporlarını teknik denetim, yetki ve görevi yok. Neyi denetliyor bu kurullar? Sadece raporun bir örneği de bu kurula geleceği için diyelim ki, süresinde verilmiş mi, bir ay süre vermiş, bilirkişi raporunu bir ayda vermiş mi vermemiş mi. Şimdi, bu kurul bütün mahkemeleri gezip bunu yapamaz ki. Ne oluyor? Raporun bir örneği de kurula geliyor, kurul oradan bakıyor, mahkeme bir ay vermiş, A bilirkişisi raporunu bir ay içerisinde göndermiş. Şimdi, tekraren mahkeme aynı bilirkişiye görüş sormuş mu veya ikinci bir rapor istemiş mi? O rapor oraya geldiği için bakıyor, aynı bilirkişi bir konuda bir rapor vermiş, mahkeme ikinci defa görüşüne müracaat etmiş. Tabii, bu şekilde bakıyor. Yani onları denetliyor. İki defa, üç defa bir kişiye giden rapor başka başka yerlere gidiyorsa bunlara bakıyor ve bunlarla ilgili sadece değerlendirmeler yapıyor. Yoksa rapor doğru mu, eğri mi, maddi gerçeğe uygun mu, tekniğe, fenne uygun mu, değil mi buna dair bir değerlendirme yapması kesinlikle bölge kurullarının söz konusu değildir. Eğer arkadaşlarımızın bir şüphesi varsa biz "Bölge kurulları bu anlamda denetim yapamaz." diye de bir hüküm buraya pekâlâ koyabiliriz. Yani bunların böyle bir şeyi yok.

Üst kurula gelince. Üst kurul bizim idari yapımız içerisinde şu anda bu anlamda tek üst kurul çünkü idari yapı içerisinde böylesine bir üst kurul şu anda Türkiye'de söz konusu değil bildiğim kadarıyla. Neyi bir araya getiriyor? Bu alanla güçlü bir şekilde ilgili olan bütün tarafları bir araya getiriyor. En çok üyelerinin bilirkişi yaptığı kurumlar, odalar, borsalar, meslek örgütleri neyse bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 17

alanla ilgili kamu kurumları bunların tamamını bir araya getiriyor. Bunlar neyi konuşacak? Her gün bilirkişilik meselelerini tartışmayacak. İşte, bilirkişilik daire başkanlığı ortaya çıkan sorunları veya bu bilirkişilerin bağlı olduğu odalar, ilgili meslek örgütleri onlara ilettikleri sorunlar, bütün bunlar orada birleşecek sonra gündemli bir şekilde bunlar aktarılacak bütün üyelere ve üyeler bir araya gelip bu meseleleri tartışacaklar ve ona göre oradan tavsiye kararları çıkacak. Yoksa bu üst kurul bilirkişileri yönetmeyecek. Onlar da o sorunların çözümü konusunda bütün taraflar bir araya geliyor. Bir de tabii, burada menfaati olan taraflar bir araya geliyor. Şimdi, bir yandan benim üyelerim bilirkişilik yapıyor, öte yandan ben oranın etkin yönetimindeyim. Onun için biz bunu tavsiye kuruluna dönüştürdük. Menfaatler şey olacağı için bu uygulamada bazı sıkıntılara yol açabilir endişesiyle biz bunu tavsiye yapan bir yapıya dönüştürdük ki bu daha sağlıklı işlesin ve uygulama için daha iyi sonuçlar versin diye. Esasında bu tavsiye kararları daire başkanlığının işlerinin iyi yürümesi bakımından son derece önemli bir görev üstlenecek. Bu kurul aynı zamanda daire başkanlığının da denetleme noktasında doğrudan bir görevi yok ama fiilen böylesi bir görevi de yerine getirmiş olacaktır. Eğer biz böyle bir yapı oluşturmazsak o zaman bu sistemin sağlıklı işlemesi için başka bir yapı ortaya koymamız lazım. Adalet Bakanlığının dışında bir yere böyle bir yapı kurmak bizim gördüğümüz kadarıyla doğru bir şey değil. Adalet Bakanlığı ceza işleriyle ilgili, hukuk işleriyle ilgili, pek çok konularla ilgili yasalar gereği genelgeler yayınlıyor, yönetmelikler yayınlıyor ve bunlar uygulanıyor ve bugüne kadar bunlardan dolayı yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin pek ciddi bir eleştiri de almadı. Neden? Çünkü bunu yaparken, yayınlarken Bakanlık gerçekten hukuk devletine, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığına ve bu alanlara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bakanım, bir dakika.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - ...riayet ederek bunu yapıyor. Bu konuda da aynı hususa riayet edeceğini ben özellikle ifade etmek isterim.

Bir diğer konu, hâkim ve savcılara ceza verilme meselesi bilirkişiyle ilgili kınama cezası. Tabii, bu ceza değiştirilebilir. Yani uyarma cezası Süha Bey söyledi, ben de arkadaşlarıma söyledim ona göre bir hazırlık yapalım. Uyarma cezası olabilir ama bu alanı müeyyidesiz bırakırsak o zaman bizim bu kuracağımız mekanizmanın sağlıklı işlemesi de sıkıntıya giriyor. Esasında Yargıtay ve Danıştayımız bu konularda içtihatlarıyla yol göstericiliği olmuş olsa pek çok şeyde düzelir ama şu anda bazı dosyalar var, neden bilirkişiye gitmedin diye bozuyor. Bilirkişiye neden gitmedin diye bozulan çok sayıda dosya var. Yani onun için de bizim Yargıtayın, Danıştayın bir denetimi olacak bundan sonraki süreçte, şimdi de var zaten. İstinafın da bu noktada bir değerlendirmesi olacak. Onlar kanuna uygun bu sistemin işleyip işlememesini elbette gözetleyecek ama öte yandan bu konuda ihbarlar, şikâyetler yoksa HSYK müfettişleri denetim yapacak bunları. Bunlar kendiliğinden herkesi incelemeyecek, bir ihbar geldi, bir şikâyet geldi, herhangi bir şey olduğu zaman harekete geçecek, yoksa doğrudan doğruya herkesi inceleyip bu noktada bir değerlendirme yapmayacak. Belki genel teftiş sırasında bunlar değerlendirilebilir, bakılabilir ama böylesi bir denetimin olması hâkim ve savcılarımızın bilirkişilik müessesine ilişkin kuralları doğru uygulaması konusunda daha dikkatli olmaya sevk edeceğine şüphe yok. Bunlar bir tehdit değil çünkü bizim meslekten ihraça kadar disiplin hükümleri var. Bunların hepsi tehdit etmek değil, bu görevi yapan kişilerin, bu görevi mesleğin vakar ve onuruna uygun bir şekilde yapmasını sağlamak için konulmuş kurallardır. Bu açıdan bakarsak belki daha faydalı olabilir.

Bilirkişilik meslek midir, değil midir tartışması çok yapılıyor. Hakikaten herkes “Meslek değildir.” diyor bende öyle düşünüyorum ama bütün uygulamalara baktığınızda sonuçları sanki bir meslek algısını uyandırır gibi çıkıyor. Onun için bizim bu noktada bundan tam kurtulmak için ne yapmamız lazımsa biz onu yapmaya hazırız. Bu bir meslek değil, sadece teknik bir yardım yapılıyor, onların uzmanlığından istifade ediliyor. Bilirkişiler de bunun meslek olarak algılanmasını istemiyorlar. Odalar, meslek örgütleri... Bir sempozyumda beraber olduk, onların değerli temsilcilerinin hepsi bu konuda şikâyetle bulundular. Biz de bunun böyle olmadığını söylüyoruz ama bunu söylemekle olmuyor, algısını değiştirme imkânımız maalesef bizim yoktur. Onu ifade etmek isterim.

Eğitim konusuna gelince bu eğitimi Adalet Bakanlığı vermeyecek, bilirkişilik daire başkanlığı vermeyecek. Barolar bu eğitimi verebilecek, meslek örgütleri kendileri bu eğitimi verebilecek. Yani bu eğitime ilişkin herhangi bir Adalet Bakanlığı şey olmayacak. Sadece Bakanlık bunlarla ilgili protokol imzalayacak ilgili yerlerde. Onlar Mimarlar Odası, Tabipler Odası kendi üyelerine kendi eğitimini verecek. Bu eğitimdeki amaç ne? Teknik konuyu öğretmek değil. Sorun teknik konuda değil, zaten onun eğitimini almış, onun uzmanı olmuş. Problem, böylesi bir rapor hazırlanırken usulle ilgili bazı şeyler, ne isteniyor, ne oluyor, nasıl oluyor. Yani sadece rapor hazırlama şekline dair birtakım asgari bir şey, belki bir gün, belki iki saatlik bir şey olacak. Yoksa böyle aylarca, günlerce, haftalarca sürecektir eğitim falan değil. Yani bunun amacı da raporların yazılma usulüne dair bu kişilerin asgari bir bilgiye sahip olması. Raporu yazarken dikkat edeceği hususlar. Yoksa teknik, fenni konularda siz şöyle çözümleme yapacaksınız, böyle yapacaksınız böyle bir eğitim değil, zaten onun eğitimini ilgili yerlerde alıyor. Bunu da dediğim gibi barolarımız yapacaktır, meslek örgütlerimiz yapacaktır, üniversitelerimiz yapacaktır, onlar yapacaktır. Biz de onlara bu konuda yardımcı olacağız. Buna ilişkin şeylerde yine istişare kurulunun tavsiyeleri ve daire başkanlığının o çerçevede yapacağı protokollerle ortaya çıkacaktır.

Bir başka konu, özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişilik yapması konusu. Bu sadece bizim hukukumuzda değil başka ülkelerde de var, Fransa, Almanya, Belçika ve Hollanda gibi ülkelerde özel hukuk tüzel kişiliklerinin bilirkişilik yapması var. Bizde de Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 64'üncü maddesinde özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişilik yapması öngörülmektedir ve yapıyor. Demin de söyledim, İstanbul'da 17 tane şu anda özel hukuk tüzel...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hangi türde onlar?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim söyleyelim.

BAŞKAN - Yani şirket midir, dernek midir?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 18

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Okuyayım, isimlerini söylemeden konularını söyleyeyim, şirketin unvanını söyleyeyim: Birisi ticaret limitet şirketi. Emlak gayrimenkul, inşaat, konut. Gene bir limitet şirket inşaat, danışmanlık, iş güvenliği, kalite yönetimi, mühendislik, enerji. Gene bir limitet şirket ticaret hukuku, iş hukuku, borçlar hukuku, uluslararası muhasebe standartları, bağımsız denetim, yönetim, trafik, adli ses, adli görüntü analizi, adli trafik kazası analizi vesaire. Tercüme, turizm tercümesi, sigorta eksperliği, gayrimenkul eksperliği vesaire. Şu anda zaten bunlar uygulanıyor. Mesela SPK....

BAŞKAN – Ticaret hukukuna muallak sorunlar Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, ben bunu söylüyorum. Burada diyorum ki: Bunlar bizim şu anda uygulamada olan var. İşte ticaret hukuku başka şey. Şu anda bizim hukukumuzda Ceza Muhakemesi Kanunu'nda bu konuda özel düzenleme var, cezada mümkün. Hukuk muhakemesi ve idari yargılama konusunda da kurulmasına engel bir düzenleme yok. Yani bu alanda da birisi kalkıp ben bunu kurarım dediği zaman şu anda bunun kurulmasını engelleyen bir düzenleme de yok. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Tabii, burada ticarileşmesi ve burada birtakım olumsuzlukların ortaya çıkma ihtimallerini -üyelerimiz dile getirdi ben onlara katılıyorum- onu önlemek için özel hukuk tüzel kişinin bu yöne akmasını önlemek için alınacak tedbirler var. İşte, bu hem istişare kurulu hem bilirkişilik daire başkanlığı o konuda bir yönetmelik çıkaracak veya bir şey yapılacak ve bunun sınırlarını belirleyecek. Kanuna bunu yazma imkânı yok çünkü çok geniş bir alan. Nasıl olacak, ne olacak, bu ancak daha bir alt düzenlemeyle yapılabilir. Bunu önleyecek tedbirler de orada alınacak. Şu anda yeni gelen bir şey değil, tekrar söylüyorum, bizim hukukumuzda hem hukuk muhakemesi alanında fiilen var, uygulanıyor hem ceza muhakemesi alanında fiilen var, uygulanıyor. Kamuoyunda fazla tanınmadığı, bilinmediği için belki yokmuş da ilk defa geliyormuş gibi anlaşılabilir. Ama, bizim yaptığımızın bu alana da bir düzenleme getirmek, bir standart getirmek olduğunu buradan ifade etmek isterim.

Benim şu anda söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, arkadaşlar; ben de Başkanınız olarak kısmen tecrübemden, kısmen öngörülerimden derlediğim düşünceleri sizlerle paylaşayım. Katılıyorum, dava ilişkisinin var olduğu yerde bilirkişilik zaruridir ve sorunludur. Şu anda da o. Ancak, kronik sorunların çözümü noktasında geliştirdiğimiz formüller nasıl olmalıdır sorusunu doğru cevaplandırmak lazım. Evvelimde mesela, bilirkişilik düzeninin, taslağının veya tasarısının bu noktaya gelinceye kadarki evreleri nedir? Gösterge bilim. Şahsen yararlanmıyoruz, bundan yararlanamıyoruz çünkü aşağı yukarı bu önerilerin belli bir tarih dönemine, kesitine baktığınız zaman uygulanmış. Pratiğine vesaire... Modern ülkelerde mutlaka gösterge bilimin verileri içerisinde, tek örnekli değil öyle, 10 örnekli, 5 örnekli. O noktada bir yapısal sorunumuz var. Ben kronik sorunların hukukla çözümleme kapasitesinin yüzde 20'yi aşamayacağını düşünüyorum. Sorun, eğitim sorunu; sorun, bilim sorunu ve sorun, avukatların adalet refleksi sorunu.

Bakın, arkadaşlar, Meşrutiyet Dönemi avukatlarının hatıraları var, makaleleri var. Ceride-i Adalet'e bakın, 1910'larda, 1908'lerde felaket. Bugün avukatlık tarihini de bir Meşrutiyet avukatı yazabilmiştir ve çok önemli. Bu bilinci ortaya koymak lazım. Türk avukatları da bu noktada sorumluluktan kaçıyorlar. Adalet Bakanlığımız kendi imkânları içerisinde çalışıyor ve bir tasarı üretiliyor, önümüze geliyor. Adalet Komisyonunun da buna katması lazım, katkıda bulunması lazım.

Bir: Bu tasarının silahların eşitliği ilkesi bakımından götördükleri, getirdiklerine; buna bakmak lazım. Yani taraflardan birisi parasıyla hukuki mütalaa alıyor, zayıf olan kişi de hukuki mütalaa alamıyorsa hukuki mütalaanın enformasyon içerisinde hâkim şartlanıyorsa orada silahların eşitliği bakımından çok önemli sorun var.

İki: Tüzel kişilik konusunu çok iyi düşünmemiz lazım. Orada, bilemiyorum tabii, genel müdürümden mukayeseli hukukta muhakkak faydalanacağız müzakere sırasında. Bakın, eş zamanlı yürürlük sorunu var, çok önemli. Yani bugün, Adalet Komisyonuyuz, bu kavramlara iyi hâkim olmak lazım. Yani bir kanunu çok özel olarak düzenliyoruz, özel olarak düzenleyen başka kanunlar da var. O zaman ilga ilişkisi ne olacak, özel hüküm, genel hüküm ilişkisi ne olacak, sonraki, önceki hüküm ilişkisi ne olacak?

Ben, bu tasarıyı büyük bir hizmet olarak görüyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bunların hepsi var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Baktım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Dediklerinizin hepsi var.

BAŞKAN - Hâlen, buna rağmen, bakın -ben oturdum çalıştım- buna rağmen burada var olup öbüründe bir eş zamanlı yürürlük noktasında faydamız lazım. Madde müzakeresi sırasında konuşacağız.

Hayırlı olsun.

Ben bu anlayış içerisinde iyi bir düzenleme yapıyor olduğumuzu düşünüyorum ama maddelerde kemal noktasında Komisyonun gayretine de Bakanlığımızın...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Başkanım, bir ilave yapacağım izniniz olursa, bir ilave.

Bu bilirkişilik ücretiyle ilgili arkadaşlar önemli bir noktaya parmak bastılar, biz de katılıyoruz. Zaten bu bilirkişilik asgari ücret tarifi bundan sonra yayınlanacak. Bu yapılırken de bu konular dikkate alınarak o ücret tarifi belirlenecek. Onu özellikle ifade ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Geneli üzerine müzakere tamamlandı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 19

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkan, usule uygun mu bilemiyorum ama ben de kısa bir şey söylemek istiyorum izniniz olursa.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Bakanım “Bu düzenlemede bilirkişiliği meslek olmaktan uzaklaştırılacak bir öneri varsa hazırız.” dediniz Sevgili Başkanım, Sayın Bakanım.

Şimdi, bir defa, özel hukuk tüzel kişiliğini bilirkişilik yapan bir kurum hâline getirirsek meslek olmaktan kurtaramayız. Başka ne iş yapacak?

BAŞKAN – Meslekleşir.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Başka ne iş yapacak ki bir özel hukuk tüzel kişiliği?

BAŞKAN – Neyse... Buna bakacağız.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Bir başka şey daha söylemek istiyorum. Bakın, Sayın Bakanım bununla ilgili şeyi söylüyor: “Zaten fiilen var.” Şimdi, biz, bu fiilî duruma yasal zemin hazırlama alışkanlığından vazgeçmeliyiz. Biz, bu fiilî durum ne kadar yasaya uygun, ne kadar değil, ona bakmalıyız ve uygulamadaki kötü giden hâlleri yasayla düzeltmeliyiz. Şimdi, uygulamada zaten var diye biz onu yasa hâline mi getireceğiz?

BAŞKAN- Her ikisi de olabilir, bakacağız şimdi.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Saat 15.00’te toplanacağız.

Çok teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Kapanma Saati: 13.19

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Serap YAŞAR (İstanbul)

KÂTİP: Adnan BOYNUKARA (Adıyaman)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, oturumu açıyorum.

Çalışmaları başlatıyorum.

1'inci maddeyi okutuyorum:

BİLİRKİŞİLİK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; bilirkişilerin nitelikleri, eğitimi, seçimi ve denetimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ile bilirkişilik için etkin ve verimli bir kurumsal yapı oluşturulmasıdır.

(2) Bu Kanun adli, idari ve askeri yargı alanında yürütülen her türlü bilirkişilik faaliyetini kapsar.

(3) Kanunlarda bilirkişilik hizmeti verebileceği öngörülen kurumlar ile yargı mercilerinin talebi üzerine bilimsel ve teknik görüş bildiren kamu kurum ve kuruluşları bu Kanunun kapsamı dışındadır.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/687) esas sayılı Bilirkişilik Kanunu Tasarısı'nın 1'inci maddesinin (2)'nci fıkrasındaki "adli, idari ve askeri" ibaresinin kaldırılarak yerine "tüm" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Faruk Aksu
İstanbul

Gerekçe:

Bu kanunun adli, idari ve askeri yargıyı kapsayacağı ifade edilmesine rağmen Anayasa, Sayıştay, uyuşmazlık ve seçim gibi diğer yargı alanlarının eksik olmasından dolayı, kanun metninin tüm yargı alanlarını kapsamasının sağlanması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Oylamadan evvel, Sevgili Genel Müdürüm veya Bakanım -hanginiz şey ediyorsanız- bir genel düzenleme yapıyoruz bilirkişilerle ilgili, istisna edilen kurumların bu ilkelere bağlı olmamasını reform ruhu bakımından nasıl bağdaştırıyorsunuz? Yani madem bu ilkeler doğru, onlar için de yürürlükte olsun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Sayın Başkanım, bu konu daha önce de pek çok kez tartışıldı. Şimdi, bu adli, idari ve askerî yargı dışında diğer kamu kurum ve kuruluşlarının da bilirkişi ihtiyacı duyan kuruluşların da bu kapsama alınması yönünde bize talepler geldi. Yalnız, biz, burada bağlayıcı bir hüküm düzenliyoruz. Bu yazdığımız adli, idari ve askerî yargı, bunu kullanmak zorunda. Şimdi, Anayasa Mahkemesinin kendi ayrı bir usul kanunu var. Biz onu burada kendimiz bağlayıcı ya da -Sayıştayın ayrı bir kanunu var- onları bağlayıcı duruma getirmek bizim karar verebileceğimiz...

BAŞKAN – Kurum, kurum, yargı değil, yargı problem değil, kurumlar...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Kurumlar da aynı şekilde. Eğer bu bilirkişilik sisteminden yararlanmak istiyorlarsa kendi teşkilat kanunlarına bir hüküm koyacaklar, koymasalar dahi şu anda bundan yararlanabilirler, buna bir engel yok ama onları bu sisteme zorunlu sokmak bizim karar verebileceğimiz bir durum olmadığı için biz kapsamını sadece adli, askerî ve idari yargı...

BAŞKAN – Bir yargısal işse, yargısal bir işse, yargısal iş değilse zaten koymaya gerek yok ama yargısal bir işse, kurum da o konunun öznesiye bu kanun niye uygulanmasın? Zorunlu olur.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Bunun dışında yargı kolu yok, sadece Anayasa Mahkemesi var, Sayıştay var. Onlar da...

BAŞKAN – Kurum, kurum, kurum...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Kurum olarak yargısal bir görevleri yok ki zaten Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, bakın, "Kanunlarda bilirkişilik hizmeti verebileceği öngörülen kurumlar" diyor. O kişi bilirkişilik hizmeti verecek ama bu kanuna tabi olmayacak.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – O ayrı bir husus.

BAŞKAN – Nasıl?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – O (3)'üncü fıkra Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 21

BAŞKAN – Nasıl? (2)'nci fıkrayı diyorum ben oradaki.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Oradaki husus, bu kanun kapsamına almıyoruz. Mesela üniversiteler. Üniversiteler bu kanun kapsamında değil yani listeye kaydolma zorunluluğu yok bu kanunda öngörülen şekilde. Üniversite ya da TÜBİTAK gibi kurumlar ya da adli tıp gibi kurumlar hizmetlerini vermeye devam edecekler mevcut sistemde olduğu gibi.

BAŞKAN – Şimdi, bu kapsam dışına bıraktığınız zaman, o bilirkişilik statüsü bakımından değil, diğer hükümler bakımından da onu bağlamayacak. Bence ölçüsüz bir genişletme değil mi?

Peki, ben söylemiş olayım bunu. Bu, doğru bir düzenleme değil.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Yani bir sorun yok Sayın Başkanım o konuda.

BAŞKAN – Yani bu (3)'üncü fıkranın “yargı” değil, o “kurumlar” bölümü doğru değil.

Evet, önerge sahibi arkadaşımız burada yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

b) Bilirkişi: Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvuru alan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisini,

c) Bölge kurulu: Bilirkişilik bölge kurullarını,

ç) Daire Başkanlığı: Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Bilirkişilik Daire Başkanlığını,

d) Danışma Kurulu: Bilirkişilik Danışma Kurulunu,

e) Temel eğitim: Kanunlarda yer alan esaslar ve Bakanlık tarafından belirlenen ilkeler kapsamında bilirkişilik faaliyeti öncesinde verilen zorunlu eğitimi,

ifade eder.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/687) esas sayılı Bilirkişilik Kanunu Tasarısı'nın 2'nci maddesinin (a) ve (ç) bentlerinin tasarı metninden çıkarılmasını ve (b) bendinin de aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bedia Özgökçe Ertan

Van

"b) Bilirkişi: Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvuru alan gerçek kişiyi,"

Gerekçe:

Tasarıda, bilirkişilik kurumundaki kurumsallaşmanın Adalet Bakanlığı nezdinde yapıldığı görülmektedir. Ancak yargılamaya etki eden bilirkişi kurumunun da hakim, savcı ve avukatlarda da olduğu gibi bağımsız bir kurumsallaşmayla şekillendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle herhangi bir yürütme organına bağı olmadan bağımsız bir yapılanmanın sağlanabilmesi için (a) ve (ç) bentleri tasarıdan çıkarılmalıdır.

Bilirkişilik, yapısı gereği ancak gerçek kişiler tarafından yapılabilecek bir faaliyet niteliği taşımaktadır. Her şeyden önce, uzmanlık, dürüstlük ve güvenilirlik, gerçek kişilere özgü, onları tanımlayıcı karakteristik özellikler konumundadır. Özel ve teknik bilgisine başvuru alan, bu bilgiye dayalı aydınlatma ve bilgilendirme yükümlülüğünü bizzat yerine getirme mecburiyeti bulunan ve bu yüzden başkasına devredilmemesi gereken bir kamu görevi olan bilirkişiliğin tüzel kişilerce de yapılması bilirkişiliğin bu nitelikleriyle bağdaşmayacaktır. Özel ve teknik bilgiye sahip bilirkişinin şirket bünyesinde görev yaparken bilirkişilik görevini ticaret hukukunun teamülleri gereğince de bağımsız bir biçimde yerine getirmesi mümkün olmayacaktır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutacağım ve oylayacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Bilirkişilik Kanunu Tasarısı"nın 2'nci maddesinin (b) ve (e) bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Süha Aldan

Muğla

Cemal Okan Yüksel

Eskişehir

Mehmet Gökdağ

Gaziantep

Zeynel Emre

İstanbul

Necati Yılmaz

Ankara

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 22

"b) Bilirkişi: Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvurulmuş gerçek kişiyi,"

"e) Temel eğitim: Kanunlarda yer alan esaslar ve Bilirkişilik Üst Kurulu tarafından belirlenen ilkeler kapsamında bilirkişilik faaliyeti öncesinde, sadece bilirkişilik mevzuatına dair verilen zorunlu eğitimi, ifade eder."

Gerekçe:

b) Maddenin bilirkişiliği özel hukuk tüzel kişileriyle de tarif ettiği ilk hali, bilirkişiliğin ticari bir faaliyete dönüştürülmesini mümkün kılmaktadır. Bu bakımdan özel hukuk tüzel kişilerinin bu maddeden çıkarılmasına ihtiyaç vardır.

e) Bilirkişilerin kendi alanlarında uzman olan kişiler olduğu düşünülecek olursa zorunlu tutulacak bilirkişi eğitiminin uzmanlık alanları ile ilgili olmadığı bilhassa ifade edilmelidir.

Böylelikle yanlış uygulamalara ve şaibelere de mahal verilmemiş olacaktır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, size dağıtılan önergede "Bakanlık" ibaresi var. Önergeyi veren arkadaşlardan birisi –ki mümkündür Mehmet Bey- Bilirkişilik Üst Kurulu...

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – "Danışma Kurulu" efendim.

BAŞKAN - "Bilirkişilik Danışma Kurulu" şeklinde tavsiye ediyor. İleride bilimsel inceleme sırasında "Bu ne oldu?" denilmesini diye tutanaklara geçiriyorum ki bu önemlidir. Bilhassa cezacılar iyi bilir, verilen orijinal önerge farklı, okunan önerge farklı veya önerge doğrultusunda bir okuma değil, eklemeli okuma anlamına gelebilir.

Evet, önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Önerge hakkında söyleyeceklerimiz vardı.

BAŞKAN – Aslında bizim Parlamento hukukunda gerekçeler okunur ama teamüle aykırı olarak istisnai buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Teamüle aykırı mı?

BAŞKAN – Teamüle aykırı tabii.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Peki, o zaman...

BAŞKAN – Yo, yo, maddede söz isteyeceksin, orada açıklarsın.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Anladım, olabilirdi.

BAŞKAN – Ama şimdi değil.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Ama şimdi bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Tamam, istisnai.

Yöntemi o yani.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Özel hukuk tüzel kişiliğiyle ilgili önemi çok dile getirdik. Burada da bu konu tartışılacak. Maddede getirelim, olur. Ama bizim bu önergemizin kabul edilmemesi hâlinde maddede tartışmamızın ne anlamı var?

BAŞKAN – Olmaz o, zaten girişte konuşacaktın.

Verdim, verdim, Mehmet Bey, söz verdim.

Buyurun, oylamadığım için buyurun.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Şimdi tekrar söyleyelim: Arkadaşlar, başından beri söylüyoruz bilirkişiliğin bir meslek olmadığını, bir meslek olmaması gerektiğini ayrıntılı bir şekilde ilk birinci oturumda da söyledik. Bize göre, özel hukuk tüzel kişiliğinin bilirkişilik yapabileceği konusundaki bir düzenleme, tam anlamıyla bilirkişiliği bir meslek hâline getiren ve bu anlamda ticari kaygı taşıyan bir kurum hâline getirecek. Bu düşünceyle, biz, bu maddeden özel hukuk tüzel kişisinin çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz ve önergeyi de bu amaçla verdik.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu özel hukuk bilirkişiliğinin hem yargılama hukuku felsefesi bakımından hem Anayasa bakımından değerlendirilmesi lazım.

Ben merak ediyorum Ekrem'ciğim, Alman Anayasa Mahkemesi çok meraklıdır –aklınızda olsun- Alman Anayasası'na gitmiş mi bu? Çok önemli yani ticari şirket olacaksınız, bilirkişilik yapacaksınız, tarafsızlık, objektiflik vesaire bir bakmak lazım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/687) esas sayılı Bilirkişilik Kanunu Tasarısı'nın 2'nci maddesinin (b) fıkrasındaki "gerçek veya özel hukuk tüzel kişisini" ibaresinin kaldırılarak yerine "gerçek kişi" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Faruk Aksu
İstanbul

Gerekçe:

Uzmanlık, özel bilgiyi ve teknik bilgiyi gerektiren hâllerde başvurulacağı belirtilen bilirkişilerin bu tanıma göre gerçek kişi olması gerekmektedir. Yine, 3'üncü maddede belirtilen görevi bizzat yerine getirme, sır saklama gibi kavramlar ancak gerçek kişiler bakımından mümkündür. Uzmanlığına, özel ve teknik bilgisine başvurulmuş, bu bilgiler kapsamında görevini yerine getiren ve başkasına devredemeyen bilirkişinin özel hukuk tüzel kişileri tarafından yapılması bilirkişilerde aranan şartlarla uyumlu olmayacaktır. Madde değişikliğiyle bu uyumsuzluğun giderilmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN – Evet, önerge sahibi arkadaşımız burada yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 23

Gerekçeyi okuduk.

Önergeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3' üncü maddeyi okutuyorum:

Temel ilkeler

MADDE 3- (1) Bilirkişi, görevini dürüstlük kuralları çerçevesinde bağımsız, tarafsız ve objektif olarak yerine getirir.

(2) Bilirkişi, raporunda çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.

(3) Genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.

(4) Bilirkişi, kendisine tevdi olunan görevi bizzat yerine getirmekle yükümlü olup, görevinin icrasını kısmen yahut tamamen başka bir kimseye devredemez.

(5) Bilirkişi görevi sebebiyle kendisine tevdi edilen bilgi ve belgelerin veya öğrendiği sırların gizliliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, bilirkişilik görevi sona erdikten sonra da devam eder.

(6) Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren sorun açıkça belirtilmeden ve inceleme yaptırılacak konunun kapsamı ile sınırları açıkça gösterilmeden bilirkişi görevlendirilemez.

(7) Aynı konuda bir kez rapor alınması esastır.

(8) Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi veya bu Sisteme entegre bilişim sistemleri ya da yazılımlar vasıtasıyla ulaşılabilen bilgiler veya çözülebilen sorunlar için bilirkişiye başvurulamaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi...

Buyurun efendim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri; öncelikle selamlıyorum sizleri.

Sabahki oturumda hani geneli üzerinde söz verilmedi, madde üzerinde tartışmalar yapılacak diye. 1 ve 2'nci madde bize söz verilmeden geçti Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, ben göremem ki.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Burada şeye basıyoruz ama.

BAŞKAN – Yok, yok, çıkmadı demek ki.

Bu maddede buyurun.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Şimdi, tabii, 1 ve 2'nci madde geçince 3' üncü maddeyi tartışmanın bir anlamı kalmadı bizim açımızdan.

BAŞKAN – Peki, takdir sizin efendim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Şu anlamda: Sabahki oturumda Sayın Bakanın da dediği gibi, bu temel eğitim konusunda, mesela 2'nci maddeye atıf yapmak durumundayım. Bu temel eğitimin kapsamı, içeriği nedir; hiç belirlilik yoktur kanun maddesinde. Sayın Bakan dedi ki: "Bunu meslek odaları yapacak." O zaman, meslek odalarına yetki veren bir hüküm yok burada. Yani bu kadar belirsiz 2 madde geçti -hem 1'inci hem 2'nci madde- tüzel kişilik netleşmeden çünkü burada Hükümet dışında tüzel kişilerin bilirkişilik yapmasını kabul eden kimse yoktur. Yani hani, yönetim ilkesini nazara alacaksa bunlar tartışılıp belli bir olgunluğa gelmeliydi. Alt komisyonda hakikaten söz verildi, konuştuk ama hiçbir karşılığını bulmadı, hiçbir madde değişmedi birkaç tane redaksiyon dışında. Eğer bu böyle geçecekse gerçekten çok büyük bir eksiklik olarak geçecek. Burada kamuoyunun ya da bu sorunun esas sahiplerinin itirazları nazara alınmıyor. Yani yargı da itiraz etti buraya, meslek kuruluşları da itiraz etti, muhalefet partileri de itiraz etti.

Yani başından beri şuna karşıyız: "Bilirkişilik hizmeti" kavramına karşıyız. Bilirkişilik bir hizmet değildir; bilirkişilik bir görevdir, bir kamu görevidir. Bu, devamlılık arz eden bir şey değildir. Uzman olan kişiyi hâkimin görevlendirdiği anda ancak bir görev olarak ifa edilebilir. Bilirkişi yargılamanın bir unsuru değildir. Bu çok tehlikeli bir şeydi, bunu birkaç kişi belirtti. Burada özel ve teknik bilgisine başvuru olan kişidir ve hâkimin yardımcısı olarak da kabul edebiliriz çünkü ne iddia makamıdır ne yargılama ne de savunma makamıdır. Yargılama makamına ve taraflara görüş itibarıyla teknik bir destek sunan bir görüştür ve hâkim de bununla bağlı değildir.

Yani, şimdi, bu temel ilkelere geçtiğimizde, 3' üncü maddede, zaten buradaki birçok madde şu andaki usul yasalarımızda mevcut, bunların tekrarına gerek yoktur. Yine, bu 3' üncü maddenin (4)' üncü fıkrası, buradaki şirketlerdeki sorumluluk nasıl olacak? "Başka kimseye devredilemez." Tüzel kişilerin bilirkişilik yapması burada sorun olarak duruyor. Yani lütfen bunları tartışarak gidelim. Yani oylamayla yapacaksa biz bundan bir sonuç alamayız. Yargı, yargılama faaliyeti gerçekten büyük bir zarar görecek. Bu, bütünden ayrılacak bir şey değildir. Bütün yargılamanın günahını bilirkişilere devretmiş gibi bir durumdayız. Bilirkişilik için siz nasıl bir yasa çıkarırsanız çıkarın bugün Türkiye'de yargıya güven yüzde 25 ise bu, bilirkişilere atfedilecek bir şey değildir yani. Bu gerçeği de görerek bunu bir sektör hâline getirmeyelim, en önemlisi o. Tüzel kişilik bu işi bir sektör hâline getirecek, ticari bir işletme olacak ve bilirkişi raporunun altında bilirkişinin imzası olacak, gerçek kişinin imzası olacak, bunun cezai ve mali sorumluluğunu tüzel şirketle siz nasıl paylaşıracaksınız? Kim sorumlu olacak? Müteselsil sorumlu mu olacak? Bu yasada hiçbir ölçüt belli değildir. Yasa açıklık, belirlilik ilkesi temelinde düzenlenmelidir. Burada idare yargılama faaliyetinin bir unsuru hâline dönüşüyor; bu çok tehlikeli bir şeydir,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 24

yargı sorunlarımıza bir sorun daha eklemekten başka bir sonuç doğurmayacaktır. Bu uyarıyı yapmayı görevimiz olarak kabul ediyoruz. Lütfen bundan sonraki maddelerde hakikaten yapılacak iyileştirmeler yapılarak dedim hiç değilse, burada yasama organı...

BAŞKAN – Değerli kardeşim, değerli avukatım; yasama organı, Komisyon kendi gündemine hâkimdir; dışarıdan davet ettiğimiz, görüşlerinden faydalanmak istediğimiz herhangi bir arkadaşın uyarılarına muhtaç değildir ve uyarıyı da adaba aykırı bulurum.

Teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun Necati’ciğim.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, şimdi, aslına bakarsanız, biraz önce konuşan arkadaşımızın, uzman arkadaşımızın söylediği sözleri ben de dillendirmek üzere söz almıştım.

Burada bilirkişi tarifi yapılırken gerçekten de gerçek kişiye has, ona özgü bir dolu niteliklerden bahsolunuyor. Yasanın tamamında, metninde bunları görüyoruz. Sonrasında, bu durumun yukarıda, biraz önce oylanıp geçen özel hukuk tüzel kişinin bilirkişilik yapabilmesi meselesiyle geliştiğinin bir kez daha altını çiziyorum. Ama altını çizmem gereken bir başka husus daha var: Bu değişiklik önergesi, iktidar grubu hariç, tüm partilerden geldi. Evet, oyla olacak bunlar ama kaba oy gücüyle olmasın. Kaba oy gücüyle yapılan bu çalışmalar sonuçta buradan başlayarak ülkenin tamamına yayılan...

BAŞKAN – Hangisi, oyladığımız şey mi Necaticiğim, bundan evvelki oylanana mı?

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Ama burada müzakereye, istişareye ihtiyacımız var. Yani değilse, bu gerekçelerin karşısındaki karşı gerekçeleri öğrenmeye ihtiyacımız var. Yani burada siyasi bir tartışma yapmıyoruz. Onun ötesinde, gerçekten de tamamıyla mesleğin içinden gelen arkadaşlar olarak, her birimiz yirmi beş, otuz, kırk yılını geçirmiş arkadaşlar olarak bu kaygılarla bunu konuşuyoruz ve genel gerekçedeki tüm hususlara birlikte katıldığımızı söylüyoruz, onu bir nebze olsun giderecek bir arayış içinde olduğumuzu biliyoruz, bunlarda mutabıkız. İşte bu defa da gerçekten de hayatın her alanının rant kapısına dönüştürüldüğü bir süreçte adaletin de benzer bir anlayışla ele alınmasının doğru olmadığını burada ben de tarihe not düşüyorum. Dolayısıyla, harçlardan başlayarak, yeni bir kazanç kapısı, yeni bir çalışma alanı, yeni bir sektör oluşturarak...

BAŞKAN – Yani “tüzel kişilik” olmasın mı?

NECATİ YILMAZ (Ankara) – ...bunun dizaynını da diğer tüm işlerde olduğu gibi, yürütmenin üzerinden şekillendirecek, bugün değilse bile yarın küçük değişikliklerle yapacak bir sürecin önünün açıldığını düşünüyorum. Tüm bu düşüncelere nereden erişiyoruz? Yaşadıklarımızdan erişiyoruz. O nedenle, bir kez daha, bunları değiştirme olanağımız var, tasarının tamamı hakkında yapacağımız oylamada, Genel Kurulda yapacağımız oylamada buna uygun şekilde bundan sonraki önermeleri ele alışımızda bu eksiklikleri gidebiliriz.

Yine, bu durum her bir başlıkta bir gelişki daha yaratıyor. (4)’üncü fıkrada diyor ki: “Bilirkişi, kendisine tevdi olunan görevi bizzat yerine getirmekle yükümlü olup, görevinin icrasını kısmen yahut tamamen başka bir kimseye devredemez.” O kişi kim? Yahu, tüzel kişi kendisini sonuçta nihayetinde bir gerçek kişiyle somutlayacak, bunu o kurumsallığın kendisi yapmayacak. Dolayısıyla, üstü kapalı da olsa, örtülü bir devrediş var zaten. Peki, şöyle bir şey mi olacak: Sürekli içindeki unsurları değiştirerek yani bileşenlerini değiştirerek, çalışanlarını değiştirerek aynı işi yapmış olmayacak mı? Dolayısıyla, burada güven duyulan, itibar sağlanan kişi, içindeki kişilerin faaliyetiyle belli değil mi? Böylesine kurumsallaşmış yapılarımız mı var bizim, markalaşmış? Yok öyle bir şey de. Dolayısıyla, o kişiler oradan ayrıldıkları zaman tüzel kişilik de o özelliğini kaybedecek, önceki dönemdeki yapmış oldukları çalışmaların referansı eksik olan döneme yine dosya vermiş olacağız. Dolayısıyla, bu, sürekli kendi içinde sorun üreten bir durum bence. Bu temel meseleye bir kez daha dönmemiz lazım ve gerçekten de buradan başlayarak, Genel Kurulda devam etmek üzere, karşılıklı birbirimizi anlayan ve kaygılarımızı yanıtlayan bir çalışmaya ihtiyacımız olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bakanım, bir cevap olacak mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tanımlar maddesinde temel eğitimle ilgili bir tanım var ama 6’ncı maddeye baktığımızda, orada, 6’ncı madde içerisinde, bu temel eğitimle ilgili -(d) fıkrası zannedersen- bilirkişilik temel eğitime ilişkin usul ve esasları belirlemek, eğitim verecek eğitim ve öğretim kurumları ile diğer kurumların niteliklerini belirlemek ve bunlara izin vermek, bu kurum ve kuruluşları listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak Bilirkişilik Daire Başkanlığının görevidir. 2’nci madde tanım maddesi olduğu için bunları yazmaz. Onun için, bu maddeler bir bütün hâlinde bakıldığında bir sonuç ifade ediyor. Bir maddede görmediğiniz şey, belki ileriki maddede onun cevabı vardır. Bu, eğitimle ilgili konuda herhangi bir sorun yok, bütün soruların cevabı esasında bu yasanın içerisinde var.

Tüzel kişilik konusunda -tabii, sabah da konuştuk- sanki yeni bir işmiş gibi tartışılıyor burada. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun “Bilirkişi olarak atanabilecekler” başlıklı 64’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasını okuyorum: “Bilirkişiler, il adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan gerçek veya tüzel kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler, yalnız bulundukları il bakımından yapılmış listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de bilirkişi seçebilirler.” Şimdi, bu fıkra -devamı var, okumuyorum- çok açık bir şekilde Ceza Muhakemesi gerçek ve tüzel kişilerden bilirkişiler olduğunu hükme bağlıyor. Eğer biz yok diyorsak, o zaman biz bu bilirkişiliği bilmiyoruz demektir. “Biz uzmanız.” diyenler, uzmanlığından...

BAŞKAN – Yok, estağfurullah. İki görüş var Bakanım, gayet normal.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sizi kastetmiyorum yani “Biz bu işin uzmanıyız.” diyenlerin ne kadar uzman olduğunu gösteriyor bu kanun. Böyle bir şey olur mu? Şu anda bizim hukukumuzda var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 25

Öte yandan, sabahleyin bir kez daha söyledim, İstanbul'da listede yer alan tam 17 tane -İstanbul için söylüyorum sadece, Türkiye'nin başka yerlerinde, Ankara'da da var- tüzel kişi var, bilirkişilik yapıyor. Bu yeni değil.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Yanlış bir şey yapıyorlar, Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yanlış bir şey yapmıyorlar, doğru bir şey yapıyorlar.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Adli Tıp Kurumu dışında böyle bir şey doğru değil bizce.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Doğru bir şey yapıyorlar. Başka ülkelerde de var, sabah söyledim, başka ülkelerde de bu husus var.

İkincisi, bunların sorumlusu kim olacak bilirkişi tüzel kişi olduğu zaman? Tüzel kişide çalışacak kişilerin tamamı, bu kanunda bilirkişide aranan niteliklerin tamamını arayacak; o rapordan birinci derecede sorumlu, bilirkişi kendisi sorumlu, aynı zamanda tüzel kişiliğin de eğer kanuna aykırı, bu kanuna ve diğer mevzuata aykırı bir şey olduğu zaman bilirkişilik yapma yetkisi iptal edilebilecek, onun da müeyyidesi var yanlış yaptığında, başka bir şey yaptığında. Onların, oradaki çalışanların hepsinin bilirkişi listesinde de isimleri yer alacak; bilirkişide aranan niteliklerin hepsi onlarda da olacak, müeyyidelerin hepsi onlara da uygulanacak ve ayrıca da -dediğim gibi- tüzel kişiyle ilgili de iznin iptal edilmesi gibi çok ağır bir müeyyide de uygulanacaktır. Şu anda eğer biz bu düzenlemeyi buradan çıkarırsak bizim hukukumuzda tüzel kişilerin bilirkişilik yapmasını engelleyen bir şey yok. Şu anda bu saydıklarımın içerisinde çok önemli bir kısmı -şirketlerin ismini vermedim sabah- hukuk muhakemesiyle ilgili konularda da bilirkişilik yapan tüzel kişiler var. Bizim mevzuatımızda şu anda...

BAŞKAN – Nasıl yapacak?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hukuk muhakemesiyle ilgili alanlarda da konulara göre...

BAŞKAN – Bakanım, yasaklıyoruz ya, "Hukuk alanında bilirkişilik yapılamaz." diyoruz ya, nasıl yapacak?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hukuk değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hukuk muhakemesi işte.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tüzel kişi bilirkişilik. Mesela iş hukukunda tüzel kişiliği var, bilirkişilik yapıyor. Ticaret hukuku...

BAŞKAN – Olmaz Bakanım ya, eğer hukuksa.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, hukuki bilirkişilik değil, o alandaki uyumsuzluklarla ilgili teknik bilirkişilik yapmak...

BAŞKAN – Ara buluculuk olabilir ama bu bilirkişiye göre şey olmaz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben meramımı tam anlatamadım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani hukuk muhakemesindeki ihtilaflarda teknik, fennî bilgi gerektiren konularda bilirkişilik yapan tüzel kişilikler var, onu söylüyorum, şu anda Türkiye'de pek çok var bununla ilgili ve mahkemeler bunlardan rapor alıyorlar, uyguluyorlar. Eğer biz bu düzenlemeyi yapmazsak bu alanı düzenlemesiz bırakacağız ve şu anda devam edecek bunlar. Biz bunları kontrol altına alıyoruz, denetim altına alıyoruz, bir sistemin içerisine dâhil ediyoruz ve daha düzenli, daha etkin bir şekilde işlerini yapmak için sistemin içine sokuyoruz. Yani burada yeni bir şey getirmiyoruz, olanı düzen ve intizama bağlıyoruz; olay bundan ibarettir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; okuduğunuz o şeyde, Ceza Usul'deki şeyde...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ceza Muhakemesi Kanunu, 64'üncü madde, (1)'inci fıkra.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Ceza Muhakemesi Kanunu'nda tüzel kişilikten söz ediyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Özel hukuk tüzel kişiliğinden söz etmiyor. Orada kastedilen de büyük oranda, anladığım kadarıyla, Adli Tıp Kurumudur.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir kamu kurumu.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Özel hukuk tüzel kişisi değil. Yani oradaki ibareyle bunu eş değer görmek bence mümkün değil. Bizim burada kastettiğimiz zaten özel hukuk tüzel kişisi olması.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yapılıyor şu anda.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Şimdi onu da söyleyeceğim, ben sabahki oturumda da söyledim, yani şimdi biz burada bir yasa yaparken "Fiilen bu böyle, biz de buna yasal dayanak oluşturalım." mantığıyla yasa yapma anlayışında olmamalıyız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – "Kamu tüzel kişisi" demiyor. Demiş olsa, sizin dediğiniz, özel hukuk tüzel kişisini yasaklar ama bu "tüzel kişi" diyor, hem özel hukuku kapsıyor hem kamu tüzel kişisini.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Şimdi, bu şöyle bir şey oluyor sanki: "Ya, biz belli yapıları yasaya uyduramadık, o zaman onlara uygun bir yasa çıkaralım." Gerçekten eğer uygulamada bu anlayışın bir yararı görülmüşse, yargıyı hızlandırmada bir yararı görülmüşse, olayı ticari anlayışın dışına çıkarmışsa onu belli anlamda yasaya bağlayabiliriz ama biz burada hep şunu söylüyoruz, diyoruz ki: "Bilirkişilik bir meslek değildir, bilirkişilik bir hizmet de değildir; bilirkişilik bir görevdir. Dolayısıyla, bunun meslek olarak değerlendirilmesi ve ticari faaliyet alanı açılması doğru bir şey değil." Eğer uygulamada böyle bir şey var ise ve de biz bunun doğru

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 26

olmadığını düşünüyorsak bunu önleyecek, bunu yasaklayacak bir yasa yapmalıyız. Yani biz o alanı kesersek, o 17 firmanın uğraş alanını buradaki yasayla engellersek neyi kaybetmiş oluruz? Yine o konuda bilirkişilik yapacak insanlar olacak, yine o konuda bilirkişilik yapacak uzmanlar olacak. Bu nedenle, bu, bu yasanın çıkması için bir gerekçe değil. Bu “tüzel kişilik”in yasanın amacına uygun olmadığını, aksine tam anlamıyla ticari bir faaliyet alanı açtığını, bir sektör yarattığını yineliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Buyurun Murat Bey.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar; ben de sizi saygılarımla selamlıyorum.

Bu bilirkişilik kurumunda özel hukuk tüzel kişiliğiyle ilgili biz bu kanunu yaparken burada özel hukuk tüzel kişiliği kurulsun diye, işte, bu işlerle iştigal eden özel hukuk tüzel kişilerinin bu faaliyeti nasıl yapacaklarını izah eden bir kanun çıkarmıyoruz. Mevcutta bizim diğer kanunlarımızla birlikte -Ticaret Kanunu vesaire- kurulmuş olan, kanunlarımızdaki özel hukuk tüzel kişilerinin buradaki statülerini ve nasıl davranması gerektiğini, yani bilirkişilik kurallarını, genel ilkelerini ve uymadıklarında nasıl olması gerektiğini düzenleyen, orada hâlihazırda bulunan bir boşluğu dolduran bir düzenleme yapıyoruz. Yani burada yeni bir rant kapısı, bunu bir meslek hâline getirme anlayışıyla hareket etmiyoruz.

Şimdi, biliyorsunuz, hukuk normları toplumun gerisinden gider. Toplumda bazı şeyler olur, gelişir ve toplum o boşlukları hukuk normlarıyla, yapılacak kanunlarla doldurur ve topluma düzen verir. Eğer buraları açık bırakırsanız ya da yasaklarsanız... Yasaklamak bir tercihtir. Tamamen yasaklayıp da engel olabilirsiniz ama Anayasa’yla güvence altına alınmış teşebbüs hürriyetini burada bir kanunla yasaklayamazsınız. Yani burada, mevcut Türk Ticaret Kanunu’yla kurulmuş şirketler var.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Ticari...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ama Türk Ticaret Kanunu’na göre kurulmuş ve faaliyet... Bu, bilirkişilik faaliyeti değil, başka faaliyetler gösteren şirketler var. O şirketlerin burada bilirkişilik yapması zaten varken uygulamada, ne yapalım, yasaklama mı getirelim?

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Eğer zararlıysa...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Biz o düşüncede değiliz.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Eğer amaca uygun değilse...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Biz o düşüncede değiliz. Dolayısıyla, o düşüncede olmadığımız için de burada yeni bir meslek kapısı oluşturma, bunu bir meslek hâline getirme, buradan bir rant elde etme falan şeklinde görmüyoruz biz onu. Mevcut kanunlara göre kurulmuş şirketlerin de, özel hukuk tüzel kişilerinin de bilirkişilik yapabileceklerini düşünüyoruz ve bunu normatif olarak kanunlara bağlıyoruz; yaptığımız hadise bu.

BAŞKAN – Peki.

Değerli arkadaşlar, ben, tabii, meydana gelen eğilim karşısında bir önerge vermeyi düşünmüyorum ama Komisyonun müktesebatına geçsin çünkü ileride bilimsel incelemelerde faydalı olur. Bireysel olarak, özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişiliği sorunu “Pratikte örneği var.” diyerek normlaştırılacak bir sorun değil, sorunlu bir sorun olarak görüyorum. Ben onun için değerli genel müdürümle konuştum, “Alman Anayasa Mahkemesi meseleyi incelemiş mi?” Bir anayasal sorun, yargı sorunu olarak mütalaa ediyorum.

Bir de tabii, bilirkişinin fiilinden tüzel kişi sorumlu olacak mı? O çok önemli, ona ileride bakılır. Yani şu anda ben sadece noktainazarlarımı... Bu, sorun.

Şunu öğrenmek istiyorum: Değerli Bakanım, bu, 3’üncü maddenin (3)’üncü fıkrasında “Hukuk alanında bilirkişiye başvurulmaz.” diyoruz. Bu tüzel kişilere başvurulabilecek mi bilirkişi sıfatıyla hukuk alanında? Sadece noktainazar çünkü ben tasarı iradesini bilmediğim için.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Ha, tamam, devam ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sabahleyin Ramazan Hoca da şey yaptı, Bakanımız da görüşlerini bildirdi. Bu cevap ileride yorum, o bakımdan isabetli olur tatbikatta. Ben de ta baştan beri... “Davanın hâkimi hukuku bilmek zorunda, hukuki konularda bilirkişilere başvurulamaz.” Bu genel ilke, dünyada küresel bir ilke ama zaruret miktarında başvurulur. Bu konuda önerge değil, Sevgili Bakanım, sadece müktesebata geçsin anlamında benim geliştirdiğim taslağı bizzat ben okuyacağım ve sadece geçsin, ondan sonra madde oylaması var, önerge oylanmayacak ama müktesebata geçsin. Faydalı da olacağını zannediyorum, Bakanıma verdim, paylaştım.

Evet, görüşülmekte olan taslak bu... Yani 3’üncü maddenin (3)’üncü fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi... “(3) Genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.” Bu tamam.

Şimdi, benim formülümüm, “Şu cümle eklensin.” diyoruz: “Şu kadar ki anlaşmazlığa uygulanacak hukukun bilgisi olmaksızın, yalnızca teknik bilgi ile raporun tanziminin mümkün olmadığı hâllerde bu kural uygulanmaz.” Zaruret miktarında istisna.

“Gerekçe:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Adalet

Tarih : 01/06/2016

Saat :

Kayıt:Adalet Stenograf:

Uzman:.....

Sayfa: 27

Davaya uygulanacak hukuku belirleme ve anlaşmazlığın nitelendirmesini yapma görevi hâkime aittir. Bu görev, devredilemez (Any. m. 6, 9, 138). Saf (pür) hukuk sorunlarında bilirkişiye başvurulamaz (HMK. m. 33, 266/l.c.2, m.279/4). Görüşülmekte olan bu kanun tasarısının hukukçunun bilirkişi olarak görevlendirilemeyeceği yönündeki hükümlerinin dayandığı temel budur.

Hukukçunun hiçbir şekilde bilirkişi seçilemeyeceği yönünde mutlak bir sınırlamanın (hatta yasağın), çeşitli davaların bünyelerinde barındırdıkları ve bazen soyut olarak öngörülemeyen, kendine özgü zorluklarla bağdaştığı söylenemez. Söz gelimi, hâlen yürürlük gücü olan, eski hukuka tabi vakıf ve ferâiz (miras) sorunlarında, mahiyetleri itibarıyla hukuki olmasına karşın hâkim, uzman hukukçuya başvurmaksızın kendi bilgisiyle sonuca ulaşamaz. Keza bir tenkis davasında, ilgili hukuka yabancı bir bilirkişi, salt-teknik bilgileriyle yeterli bir rapor tanzim edemez...”

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ferâiz gidiyor Başkanım.

BAŞKAN – Nasıl Hocam?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ferâiz gider eski hukuka göre, o gider bilirkişiye.

BAŞKAN – Yok, demeyle olmaz, ben iyi bir hâkim olsam göndermem.

Efendim, zaruret deyince öyle, zaruretlar...

“Aynı şekilde, ölüm veya iş göremezlik zararları, sadece aktüeryal bilgi ve yetenekle belirlenemez. Denkleştirme, indirimde sıra, varsayım realizasyonları ve benzer sorunlar hesap incelemesinin kaçınılmaz öğeleri olup, bunlar olmaksızın tazminat metriği verileri, hükme esas alınacak bir rapor tanzimini mümkün kılmaz (Any. m. 19/son, TBK. m. 55.c.1). Örnekler çoğaltılabilir. İlke (sınırlama) ile istisna (esneklik), yargı uygulamalarıyla istikrar kazanacaktır. Kuralı esnetecek, yargıda yeni bir sorun alanının oluşmasını önleyecek ölçülü bir istisnanın getirilmesi şarttır. İlke olarak doğru olan, hukukçunun bilirkişi seçilememesi kuralını tamamlayacak ölçülü istisna şu olmak gerekir...” Okuduğum istisna.

Devam: “Öte yandan raporun tanzimine etkili verilerin hâkim tarafından önceden somutlanması, ihsasî rey anlamına geleceğinden teknik verilerle sıkı bağlantılı hukukun rapora imtisası (özümlemesi) ancak uzman hukukçu tarafından gerçekleştirilebilecektir. Evlenme şansı veya hatır taşımacılığı indirimi ve benzeri ön sorunlar bu kapsamdadır. Daha ötesi, gerek birden çok mevzuatın çatıştığı ve gerekse ilgili hukukun ancak bir otoritenin içinden çıkabileceği denli karmaşık olduğu hâllerde hukukçu bilirkişiye başvurma zorunluluğuna özellikle işaret olunmaktadır (Prof. Karayalçın, Yaşar. Bilirkişi ve Hakem Odaları Birliği ... Kanun Tasarıları, Ank. 2001). Esasen sorun, bir yönüyle hukuk öğretimi (I), iş (dava) yükü (II) ve uzmanlık yargısı (III) (İhtisas Mahkemesi) sorunudur. Yabancı hukukla mukayese ve resepsiyon ilişkisi bu bağlamda ele alınabilir. Söz gelimi adil yargılanma standardı yüksek herhangi bir ülkede, günde 50 davaya (işe) bakan hâkim (mahkeme) örneğini bulabilir misiniz?

Belirtelim ki görevlendirme ara kararında neden istisna kuralının uygulandığının da belirlenmesi gerekir.

Teklifimiz veya taslağımız, doğru olan kurala, hayatın olağan akışından kaynaklanan ve yargıda tıkanmayı önleyen -vurguyla söylüyorum, tıkanmayı önleyen- adil yargılanma amacına hizmet eden bir felsefe (zaruret) temelinde konumlanmaktadır.”

Arz olunur.

Önerge var ama oylamayı yarına bırakalım.

Yarın sabah 09.30’da toplanmak üzere içtimayı ıktıraya uğrattıyorum.

Kapanma Saati: 16.15